

1952 Öller

Helsingissä, tammikuun 14 päivänä 1952.

Suomen Pankin Johtokunnalle.

Oheistan Ranskan matkaani koskevan kertomuksen pyytäen samalla saada ilmaista Johtokunnalle kiitollisuuteni sen myötämielisestä suhtautumisesta mainittuun matkaani.

Kertomuksen laatimiseen olen kotiolojen takia voinut ryhtyä vasta syksyllä. Matkan varrella keräämäni aineisto on osaksi vanhentunut, osaksi olen kuitenkin voinut käyttää tuoretta aineistoa, joka on minulle lähetetty postitse.

Lienee kuitenkin paikallaan mainita, että matkani päätarkoitus ei ollut pankkitekniiikan tai talouselämän tutkiminen vaan kieliopinnot, joita minulla oli erinomainen tilaisuus harjoittaa, mutta jotka tämän esityksen puitteissa pakostakin joutuvat esiintymään toisarvoisina.

Kertomukseen saanen liittää valikoiman painotuotteita ym. aineistoa, jonka pyydän saada takaisin aikanaan.

Kunnioittaen

P. E. Öller

P. E. Öller.

S i s ä l l y s l u e t t e l o .

Alkusanat	1
Bryssel	2
Banque de Bruxelles	3
Banque Nationale de Belgique	8
Ranska, yleistä	11
"Vastaanotto"	20
Suomalaiset Pariisissa	23
Worms & Cie	30
matkapalvelu	34
tavaratoimitusten domisiliointi	37
valuuttaosasto	39
kassa	50
remburssiosasto	51
luotto-osasto	52
Clearinglaitos	57
Pörssi	59
Banque de France	64
B.N.C.I.	73
Société Générale	75
Valuuttakonttori - Office des Changes	77
Westminster Foreign Bank Ltd	78
Kansainvälinen jälleerakennuspankki	80
Sveitsi	81
Schweizerische Nationalbank	83
Italia	84
Banca d'Italia	85
München, Bayerische Creditbank	94
Lähdekirjallisuuden luettelo	
Liitteitä: tavaratoimitusten domisilioinnissa käytettyjä lomakkeita	

M a t k a k e r t o m u s .

Työssäni Suomen Pankin kirjeenvaihtajana sekä valan-
tehneenä kielenkääntäjänä olin usein joutunut toteamaan hyvän
ranskankielen taidon merkityksen, ja suunniteltuani jo kauan
opintomatkaa ranskalaiselle kielialueelle romaanisen kielitieteen
alalla suorittamieni yliopistollisten ym. opintojen täydennykseksi,
sekä Englantiin, Venäjälle ja Puolaan tekemiäni matkojen vastineek-
si, anoin ja sain Ranskan valtion stipendin, joka edellytti neljän
kuukauden oleskelua Ranskassa. Suomen Pankin Johtokunta myönsi
tarpeellisen loman. Saamani stipendi oli määrältään sangen vaa-
timaton, vaikka siihen liittyikin erinäisiä muita etuja. Näin-
ollen sain ostaa Suomen Pankilta Rfr. 200,000 sekä lisäksi Sfr 100
ja pienempiä erinäisiä muiden kauttakulkumaiden valuuttoja. Luvallisten
markkamäärien ohella riittivät rahat itselleni ja myös vaimolleni,
joka oli mukana matkan loppupuolella yhdeksän viikon "virkistys-
lomalla" kotiaskareista, ja frangeja riitti vielä kahden viikon
Italian matkallammekin.

Havaittuani aikaisemmilla matkoilla, kuinka tärkeätä
on voida antaa ajankohtaisia tietoja kotimaan oloista, suoritin
Suomen Pankin stipendiaatteja varten määrätyn tutkinnon tri Ros-
sille.

Helsingistä lähdin Tukholmaan lauantaina tammikuun
27 pnä ja sieltä edelleen junalla yhdessä Suomen Pankin stipen-
diaatin lakit.kand. W. Heiskasen kanssa, joka oli yhtäaikaa kanssani
Pariisissa kolmen kuukauden saajan, vaikka kummallakin oli oma oh-
jelmansa perillä ja asuimme eri puolilla kaupunkia. Tiemme erkani-
vat jo Liégessä, jossa vaihdoin junaa lähteäkseni Brysseliin.

B r y s s e l .

Belgian pääkaupunkiin, ranskalaisen kulttuurin ja kielialueen pohjoisimpaan tyyssijaan, olin tutustunut jo keväällä 1949, ja Belgian oloja valaisevaa mielenkiintoista kirjallisuutta olin saanut erikoisesti Belgian Helsingin lähetystön sihteeriltä Monsieur Bernardilta. Minua houkutteli tuo historiansa varrelta hyvin vauraaksi tunnettu maa, joka kestätyään sodan ja miehityksen vaikeudet, oli jo jälleen saavuttanut korkealla elintasollaan poikkeuksellisen onnellisen aseman sodanjälkeisessä Euroopassa.

Huolimatta siitä, että Suomessa käytetään tilastollisessa työssä lähtökohtana vuotta 1935, Belgiassa sitä vastoin usein vuosia 1936-38, lienee paikallaan rinnastaa eräitä indeksilukuja.

Elinkustannusindeksi	v:n 1950	huhtik.
	lopussa	1951
Suomessa	998	1047 VIII-38-VII-39 =
Belgiassa	360	382 1936-38 = 100

Teollisuustuotteiden tukkuhintaindeksit

	1256	1553 1935 = 100
	515	553 1936-38 = 100
nousu huhtikuusta 1950		46,6 %
		45,1 %

Paljon vähäisempi oli maataloustuotteiden tukkuhintaindeksien nousu samana aikana: Suomessa 21,2% ja Belgiassa 8,8%, huhtikuun indeksien ollessa 1559 ja 369. Kansantulo oli Belgiassa v. 1950 Bfr 265 mrd, Suomessa mk 412 mrd eli Belgiassa mk 142, 361-asukasta kohti kurssiin 462 muunnettuna, Suomessa mk 103,000.-. Belgian väkiluvun ollessa 8,6 milj eli n. 2,25 kertaa suurempi kuin Suomen, olisi vertailujen yksinkertaistamiseksi oletettava, että kummankin maan taloudessa tarkastettu luku merkitsee samaa suhteessaan kokonaisuuteen kuin toisen maan taloudessa esiintyvä vastaava luku, jos Belgian frangeissa ilmaistu luku on 0,48 eli n. puolet Suomenmarkkamääräisestä, jolloin täytyy odottaa Belgian kohdalta suurempia lukuja kuin tämän suhteen edellyttämiä suuremman kansantulon takia. Poikkeuksia ovat kuitenkin välilliset verot ja ulkomainen velka.

V. 1950

Verot :	välittömät	välilliset	leimavero yms.maksut	Talousarvion varsin.tuhot	
mrd mk	35,5	81,4	7,4	130,0	
" Bfr	23,6	11,8	19,9	63,4	
	valtion velka	josta ul- komaista	kotim. pitkäaik.	Valtion- pankin avistasit.	josta seteleitä liikkeessä
mrd mk	135,7	65,8	42,6	46,4	34,4
" Bfr	248,7	17,2	113,5	96,2	88,6

Palkankoroituksia on Belgiassakin maksettu, mutta tuki-
palkkiot ovat käytännöllisesti katsoen hävinneet. Vielä v. 1949
oli maksettu hinnantasauksiin Bfr. 650 mlj elintarpeiden ja 155
milj kaasun osalta, mutta v.1950 olivat vastaavat luvut vain
5 ja 91 miljoonaa.

Belgialaisten tilastotietojen mukaan olivat maassa v.1950
käyneet matkustajat käyttäneet siellä yhteensä Bfr. 3 mrd ja belgia-
laiset itse ulkomaanmatkoillaan 3,9 mrd. Suomen markkoja oli v.1949
tuotu maahan Bfr 4 963 000, v. 1950 Bfr 8 182 000 arvosta, ja belgia-
laiset olivat vieneet Suomeen vastaavasti vain Bfr 444 000 ja
265 000. - Virallisessa julkaisussa L'Économie Belge en 1950
esiintyvät nämä luvut pienimpinä kahdentoista eri maan matkava-
luuttojen käyttöä osoittavassa taulukossa. Lähinnä suurimmat luvut
esiintyvät Norjan kohdalla sekä suurimmat Ranskan kohdalla. Ranskas-
ta näin saadut tulot, Bfr 1,2 mrd, olivat nousseet huomattavasti
oltuaan v.1949 vain 189,373,000. Matkavaluuttatulot olivat yhteen-
sä lisääntyneet vuoden aikana 119%, menot 45%. Useimmat matkustajat
olivat olleet englantilaisia, jotka olivat Belgiassa viettäneet
192 000 yötä majoituspaikoissa. Ranskalaiset käyttivät lyhyiden
matkojen aikana enemmän valuuttaa kuin englantilaiset.

B a n q u e d e B r u x e l l e s .

Saavuin Brysseliin tammikuun 30 päivän aamulla ja otin
heti yhteyden Banque de Bruxelles'n virkailijaan, lakit.tri. V.
Loréaan, joka oli käynyt tutustumassa Suomen Pankkiin edellisensä

keväänä oltuaan sitä ennen muutaman kuukauden ajan Helsingissä Pohjismaiden Yhdyspankin vaihtovieraana. Täten alkoi kohdaltani tietojen ja aineiston kerääminen sekä lähinnä tutustuminen Banque de Bruxelles'iin. Sen pääkonttori sijaitsee v:sta 1923 alkaen Flanderin kreivien ent. komeassa palatsissa Rue de la Régencen alussa aivan kaupungin keskustassa vastapäätä kuninkaallista taidemuseota, joka sisältää maan mielenkiintoisimpia taidekokoelmia. Kadun puolelta tultaessa on pankki pienen kadulle päin aukeavan pihan oikealla laidalla. Piha on täynnä uusia henkilöautoja, ja sen toisella laidalla on toiminimeä Brufinat käyttävä finanssilaitos, joka v. 1934 annetun lain mukaan erotettiin Banque de Bruxelles'stä. Viimemainitulle jäi tällöin tammikuun 30 p:stä 1935 lukien vain varsinainen yleisön palvelu. Pankki on toiminut v:sta 1871, sillä on nyk. 5,200 virkailijaa ja n. 300 haarakonttoria. Sen omaisuustaseen loppusumma oli 31.3.51 tehdyn tilinpäätöksen mukaan Bfr 20,16 mrd. Sitä suurempi on Banque de la Société Générale de Belgique, jonka pitkä nimi johtuu mainitusta v:n 1934 lain mukaisesta rahalaitosten jaosta. Sen mukaisesti Société Générale jäi hoitamaan ainoastaan rahoitustehtäviä holdingyhtiön muodossa, käyttäen vanhaa nimeä. Belgiassa on 9 suurpankkia, joilla on n. 85% kaikista aikatalletuksista - yli kuukauden irtisanomisajalla.

Flanderin kreivien palatsin pääportaita käytetään vain juhlatilaisuuksissa. Korkealle niiden yläpuolelle kohoaa katto-maalauksin somistettu kupoli. Erikoisella ylpeydellä näytetään vieraille myös pankin johtokunnan kanta antiikkityylistä istunto-salia, joista toinen on ent. ruokasali talon entisiä omistajia esittävine muotokuvineen. Näytettiin myös pankin neljä maanalaista kerrosta, joissa mm. on tilavat holvit 7 200 eri suuruisine tallelokeroineen. Suurimpia talletuksia varten on pienet lasiseinäiset eristetyt kaapit, joissa on pieni kirjoituspöytä.

Tilinpitoon ja tiliotteiden kirjoittamiseen sekä samalla jäljentämiseen värinauhan avulla käytetään Powers-koneita ja Cardex-menetelmää, joiden avulla helposti kyetään käsittelemään mm. yhteensä yli Bfr 21 mrd arvoisia arvopaperitalletuksia. Koneissa voidaan lisäksi erään yksinkertaisen lisäkytkinlaitteen avulla niiden eri osat saada palvelemaan kahta eri tarkoitusta. Erkoista huomiota herätti hälytyslaite, joka rekisteröi yövartioiden toiminnan täsmällisyyden ja alkaa antaa merkkejä samalla ilmaisten, missä vartija ei ole ollut paikalla, heti jos tapahtuu viiden minuutin viivytys tarkistuslaitteen hoidossa jossakin vartijoiden tarkastuskierrosten varrella. Erinomainen oppaani Monsieur Mortier oli valmis vastaamaan kaikkiin keksimiini kysymyksiin.

Matkustajien palvelu on keskitetty erikoiseen matkatoimistoon, jossa mm. matkakreditiivejä voidaan lunastaa ja jossa puhutaan ulkomaisia kieliä. Pankin ulkomaankirjeenvaihtoa varten ei ole eri osastoa, vaan sen Département Étranger hoitaa kaikkia sen ulkomaisista suhteista johtuvia tehtäviä. Yhteistoiminnassa yleisen teollisuus- ja kauppamainontatoimiston kansaa on pankin omassa kirjapainossa painettu osaston monipuolista toimintaa sekä ulkomaankauppaa yleensä valaiseva kirja "Le Commerce extérieur". Tämä käsittelee erikoisen ansiokkaasti mm. vientitakuiden järjestelyä, jota hoitaa v:sta 1929 alkaen erityinen valtionlaitos, Office

Liite siv. 10 jälkeen.
National du Ducroire, ja viennin säännöstelyä, josta vastaavat valuuttakonttori, Institut Belgo-Luxembourgeois du Change - I.B.L.C. - ja lisenssitoimisto, Office Central des Contingents et Licences, valuuttapankkien joutuessa tarkastamaan, että viejät luovuttavat saamansa valuutat määräajassa, Euroopasta tulevat yhden kuukauden, Afrikasta, Amerikasta sekä Keski-Idästä kahden kuukauden ja Intiasta ja sen takaisista maista kolmen kuukauden kuluessa vientipäivästä lukien. Valuutan

myöhästymisestä on pankkien ilmoitettava valuuttakonttorille. Pankit saavat ilman erikoislupaa mutta tositteiden mukaisesti suorittaa vientiin liittyviä kuljetus-, vakuutusmaksuja, provisioita yms. maksuja 90 päivän kuluessa tullauksesta lukien enintään 12 % tavaran arvosta, viejän ulkomaiselle edustajalle kuitenkin vain enintään 5%. Jos tuontitavara halutaan maksaa etukäteen, on näytettävä toteen, että tavara saapuu maahan samojen määräaikojen kuluessa maksun suorituksesta kuin edellä viennin yhteydessä on mainittu, ja kuljetus- yms. maksujen suhteen sovelletaan myös edellämainittuja ehtoja. Brasiliasta, Chilestä ja Kolombiasta tuleva tavara saadaan kuitenkin maksaa vasta sen saavuttua maahan. Ko. kirjaan kuuluu irtolehtijärjestelmän mukaan helposti ajankohtaisena pidettävä liite, jossa on kokoelma ulkomaankaupasta voimassa olevia sopimus-, tulli ja säännöstelymääräyksiä. Ilman tuontilisenssiä sallittuun tuontiin kuuluvien tavaroiden luettelosta mainittakoon paperipuun, pyöreän puutavaran, veistetyt ja sahatut puutavaran lukuunottamatta havupuuta sekä erikseen mainitsemattoman puutavaran, puuhiokkeen, kartongin ja paperin tullinimikkeet. Tällaisia tavaroita käsittävissä kaupoissa pankeilla on tärkeä tehtävä toisaalta liikemaailman, toisaalta valuuttakonttorin edustajina ja oikeutettuina käsittelemään tuojien anomuksia ja tekemään niihin lisenssien asemesta tavaran tullaukseen oikeuttavat rekisteröimismerkinnät.

Viejät saavat nyttemmin lokakuussa 1951 annettujen määräysten mukaan itse pitää, keskenään luovuttaa ja käyttää ulkomaisten velkojensa suoritukseen rajamaiden, Skandinavian, punta- sekä eräitä muita valuuttoja. Aivan vapaa on myös ~~on~~ myös punta-, Skandinavian ja tshekinkruunu sekä floriiniseteleiden käsittely, mutta vientimaksuja niillä ei voida suorittaa. Taka-askel on Belgian-Sveitsin maksuliikenteen jälleen siirtyminen clearingkannalle oltuaan kaksi vuotta

vapaa. Valuuttakonttorin valvontaoikeutta on myös hiljakkoin laajennettu. Niinpä sen lupa tarvitaan varojen siirtämiseen ns. "B" tilille jonkin eurooppalaiseen maksuliittoon kuuluvan maan keskuspankin tililtä, myös keskuspankissa.

V. 1949 annettujen määräysten mukaan jaetaan Belgian pankit paikallisiin pankkeihin, keskisuuruisiin pankkeihin, suurpankkeihin ja erikoispankkeihin. Niiden pakolliset kassareservi- ja kateprosentit määräytyvät tämän ryhmityksen mukaan siten, että - 1. kassavarojen, mukaanluettuihin vaadittaessa maksettavat valtionlaitosten lainat sekä enintään kolmen vuoden kuluessa maksettavat valtionobligaatit, pitää vastata vähintään 50, 60, 65 ja 50 % enintään kuukauden kuluessa maksettavista sitoumuksista. Pankkikomissioni voi määrätä katteeseen sisällytettäväksi valtionobligaatteja ja harkinnan mukaan valtionpankissa pidettyjä avistasaattavia, joiden "osakatteena" pitää yhteensä olla vastaavasti vähintään 20, 40, 50 ja 30 % edellä tarkoitetuista sitoumuksista. - 2. Omien varojen eli pääoman, reservien ja voittovarojen tulee yhteensä vastata 10, 7, 5 ja 10 % sitoumusten kokonaismäärästä. - 3. Ryhmityksestä riippumatta on kaikkiin pankkeihin nähden määrätty, että kassavarat eivät saa yli kymmenen päivän aikana olla pienemmät kuin 4% kaikista aikaisintaan kuukauden kuluttua maksettavista sitoumuksista ja että kassavarojen sekä valtionlaitosten vaadittaessa maksettavien lainojen ja viiden vuoden kuluessa maksettavien valtionobligaatteiden, joita ei käytetä edellä ensiksi mainittuna katteena, pitää kokonaismäärältään vastata vähintään puolta yli kuukauden kuluttua maksettavista sitoumuksista - aikatalletuksista. Kassavaroihin, moyens de trésorerie, luetaan käteisvarat ja Bfr-määräiset valtionpankissa olevat nettosaattavat mutta ei valuuttasaattavia niinkuin Suomen pankkilain mukaan. Näillä määräyksillä on tahdottu

vakauttaa osa pankeilta otetusta lyhytaikaisesta valtionvelasta, samalla kuin pankeille on käynyt mahdolliseksi saada suurempia korkotuloja pitkäaikaisemmista obligaatioista.

Tällä kertaa Brysseliin tutustumiseen varaamani aika ei ollut pitkä, mutta erään sikäläisen tuttavan autossa ennätin kuitenkin nähdä koko lailla paljon sellaista, mitä olin toivonut. Mainittu tri Loréa kutsui minut sitten luokseen päivälliselle, jolloin saatoin tutustua viihtyisään belgialaiseen kotiin.

Banque Nationale de Belgique.

Banque de Bruxelles'n virkamiesten ystävällisellä välityksellä sain tilaisuuden käydä Belgian keskuspankissa tammikuun 31 päivänä.

Banque Nationale de Belgique oli viettänyt 100-vuotisjuhlansa syyskuun 16 p:nä 1950. Pankki oli perustettu v. 1850 annetulla erikoisella lailla, ja sen tehtäväksi tuli aluksi luotonannon ja yleensäkin rahataloudellisten olojen järjestäminen terveelle pohjalle. Sille luovutettiin Société Généralen ja Banque de Belgiqueen siihen asti nauttimat erioikeudet, se ryhtyi hoitamaan setelinantia ja toimimaan hallituksen edustajana ja neuvonantajana esiintyvissä taloudellisissa vaikeuksissa säilyttäen kuitenkin toimintavapautensa. Vasta v. 1948 tehtiin huomattava muutos sen alkuperäisiin sääntöihin. Silloin nimittäin korotettiin pankin pääoma Bfr 200 miljoonasta 400 miljoonaan, ja valtio otti haltuunsa kaikki uudet osakkeet, arvoltaan Bfr 200 milj. Pankki on näinollen muodollisesti puoleksi yksityisomistuksessa oleva osakeyhtiö. - Sen voitosta v:lta 1950 Bfr 204 milj. jaettiin 142 milj. osakkaille, 30 milj. valtiolle, 18 milj. vararahastoon ja 14 milj. henkilökunnalle.

Pankin pääkonttorin talo on pitkähäkö kaunis virastorakennus vanhan Brysselin keskipisteessä kaupungin ylä- ja alapuoliskon välisellä rinteellä erilaista gotiikkaa edustavan kuuluisan pyhän Gudulan katedraalin, Sainte Gudulen, rinnalla, ja pankin edustalla olevalla aukiolla ovat jo kauan aikaa olleet tekeillä tunnelin rakennustyöt, joiden tarkoituksena on Brysselin pohjoisen ja eteläisen rautatieaseman yhdistäminen kaupungin keskustan alitse.

Koska olin ilmoittanut, että minua kiinnostavat eniten antolainakysymykset, jouduin ilmoittautumaan luotto-osaston päällikölle, ylitarkastaja R. Magdonellelle, jonka luota minut ohjattiin hänen osastonsa suureen työhuoneeseen. Siinä työskenteli osa osaston henkilökunnasta, ja sain täällä tilaisuuden keskustella esimiehen Monsieur François Morvoetin kanssa sekä seurata hänen työtään. Hän kertoi, että pankin n. 3000 nousevasta henkilökunnasta n. puolet on flaamin kielistä. Sain häneltä virallisen lehden, Moniteur Belge - Belgisch Staatsbladın numeron v:lta 1949, joka sisältää voimassaolevat pankkien ryhmitystä ja likviditeettiä koskevat määräykset. Sain nähdä mm. mitä luottotietoja ja vakuuksia vaaditaan luottoanomuksissa, jotka oli osoitettu pankin pääjohtajalle. Diskonttokoron muutoksilla oli kuluneen vuoden aikana niinkuin Suomessakin ollut melkoinen osuus inflaation vastustamisesta tarkoittavassa toiminnassa, ja setelistön määrä onnistuttiinkin vakauttamaan. Kultakate suhteessa avistasitoumuksiin oli v:n 1950 kesäkuusta laskenut 39,2%:sta 34,6%:iin syyskuussa, jolloin virallinen korkokanta korotettiin 3,25%:sta 3,75%:iin; pankkitunnusteiden ja vientivekseleiden osalta korotettiin korko 3%:sta 3,75%:iin vasta joulukuussa. Pitkäaikaisessa luotonannossa sovelletaan 5,5%:n korkoa. Valtiolle lankeaa 3,5% ylittä-

vä korkotulo-osuus. Myös kultakatteen uudelleen arvioinnista johtuva, siihenastisen arvon, Bfr 28,4 mrd:n ja uuden arvon, 32,1 mrd:n välinen erotus^{oli} elokuussa 1950 siirretty valtonrahaston hyväksi.- Suomen Pankin kultakate tällöin vain mk 2,2 mrd. Siv. 2 ja 3 laskelmien mukaan sen pitäisi olla n. mk 60 mrd, jotta olisimme yhtä "rikkaita".

Heinäkuun 5 p:stä 1951 lähtien on rediskontattavien vekseleiden korko taasa alennettu 3,5 %:iin, muiden tunnus-teiden koron ollessa 3,75 ja asetteiden 4,75 %, pitkäaikaisen luoton korkokannan jäädessä entiselleen.

Amerikan avun turvin on Länsi-Euroopan maiden kanssa käydyssä kaupassa OECE:n yleissopimuksen puitteissa päästy osaksi vapautumaan säännöstelyn asettamista rajoituksista. Keskuspankin v:n 1950 omaisuustaseen loppusummasta oli 7% ulkomaisia sopimuksenmukaisia saatavia. Kultakatteen pysyteltyä säännöllisesti 30%:n yläpuolella on kate myös valuuttasaatavat mukaanluettuina vaihdellut 45:stä - 56 %:iin. Eräs kuninkaallinen asetus v:lta 1926 oli määrännyt katteen edellisessä tapauksessa vähintään 30:ksi ja jälkimmäisessä vähintään 40%:ksi, mutta se oli kumottu v. 1944, sillä vaikka sen edellistä ehtoa onkin noudatettu, ei toista eli 40%:n suhdetta edellyttävää ole sovellettu, koska siihen sisältyi vaatimus, että valuuttojen piti olla kullan veroisia ja kultaan muutettavissa, ja tällaista mahdollisuutta "ei voida enää ottaa huomioon pankin viikkotilailmoituksissa". Pankin asema on joka tapauksessa erittäin luja, ja tällaisissa onnellisissa olosuhteissa Belgian talouselämä voi täydellä luottamuksella suhtautua keskuspankkiin.

Belgian valtion vientivakuutuslaitoksesta.

Belgiassa oli v:sta 1921 alkaen valtion toimesta annettu erinäisiä vientivakuutuksia. V:sta 1935 alkaen on uusi valtionlaitos, Office National de Ducroire, joka v. 1939 on saanut nykyisen muotonsa, antanut viejien tarvitsemia takauksia.

Periaatteessa ei tämä laitos kuitenkaan vastaa muista kuin poliittisista riskeistä jättäen taloudelliset yksityisyriyten peitettäviksi, joten viimeainittujen puoleen on käännättävä esim. kun on kysymys yksityisen ostajan maksukyvyttömyydestä.

Laitoksella on oma pääomansa, ja se määrää itse tämän tuotosta samoin kuin kannettujen vakuutusmaksujen käytöstä. Itsenäisen asemansa vuoksi laitos voi toimia mahdollisimman joustavasti vientiä palvellessaan.

1. Vakuutuksien kohteet.

A. Valtioiden ja julkisten laitosten kanssa tehdyt sopimukset.

Yleinen maksuvakuutus eli takaus koskee kaikkia ostajan laiminlyöntejä, olivatpa minkälaisia tahansa, ja sopimuksia voidaan täydentää korvauksen suuruutta, ostosopimuksen raukeamista ym. koskevilla lisämääräyksillä.

B. Yksityisten ostajain kanssa tehdyt sopimukset.

Poliittisista syistä aiheutuvat tappiot korvataan, kun ostaja ei voi täyttää sopimusta. - Tällöin erotetaan neljä tapausta:

1. Maksu myöhästyy poliittisista syistä,
2. Ostajan suorittaman maksun siirto myöhästyy,
3. Maksu jää kokonaan suorittamatta,
4. Ostajamaan viranomaiset ovat alentaneet valuuttansa arvoa.

Korvaus on 85% tappiosta. Ainoastaan asianosaisten maksukyvyttömyys jää sopimuksen ulkopuolelle.

C. Kurssitappiovakuutus.

Ylläesitettyihin sopimuksiin voi laitos liittää lisämääräyksen, joka koskee sopimuksen mukaisen valuutan kurssin vaihteluja suhteessa Belgian frangiin.

Tämä vakuutus myönnetään vain, milloin viejä ei voi

- 1/ tehdä sopimusta Belgian frangeissa tai
- 2/ turvata etujaan kurssien vaihteluilta, esim. terminikaupalla.

Laitos ei korvaa tappiota, joka aiheutuu sovinnaisia minimiä pienemmistä kurssivaihteluista, esim. 10 - 15 %.

2. Vakuutusmuotoja.

1. Takauslupaus.

Tällaisen voi laitos antaa, kun vientisopimus ei ole vielä allekirjoitettu, ja se sitoo laitosta esim. 3 kuukaudeksi. Tästä suoritettava maksu, prime d'option, on 1/2 o/oo, enintään Bfr. 10,000:-.

2. Edellä A, B. ja C-kohtien mukaiset vakuutukset.

3. Kun viejä sopii jatkuvista säännöllisistä vientikaupoista, voi hän saada niiden kokonaismäärälle, tarpeellisin ehdoin, haluamalleen voimassaoloajalle ja joka maata varten erikseen erikoisvakuutuksen saman suuruisia maksua vastaan kuin 1-kohdassa, josta lisäksi myönnetään eräänlainen paljousalennus.

4. Vakuutus sopimuksissa voidaan määrätä, että oikeus korvaukseen on siirrettävissä esim. pankille.

3. Muodollisuuksia.

Anomukset tehdään määrätyllä lomakkeella.

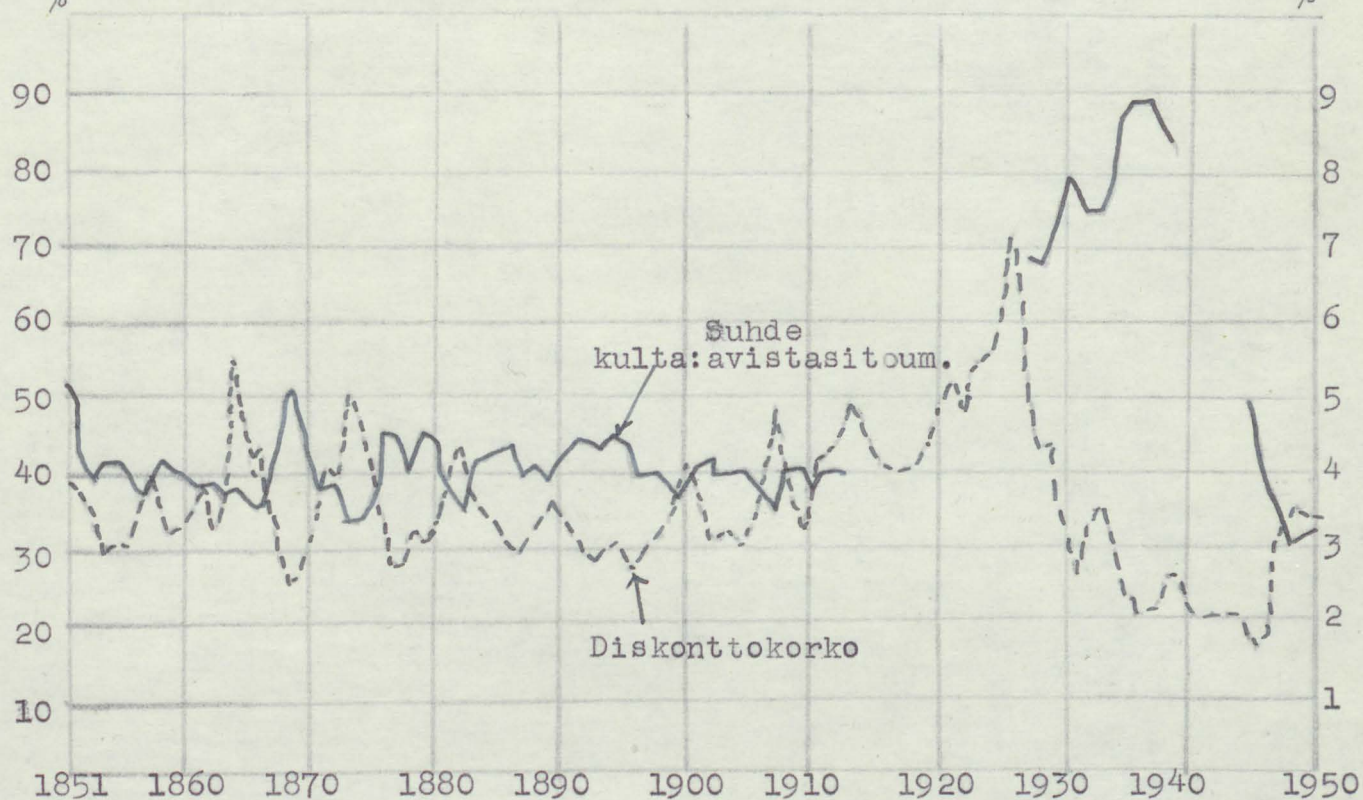
Takaukset antaa laitoksen johtokunta, ja se määrää myös niissä sovellettavat ehdot.

Vakuutus tai takaus tulee voimaan heti, kun palkkio on maksettu.

Banque de Bruxelles,
"Le Commerce Extérieur."

Suhde
kulta:avis-
tasitoumuk-
set
%

Diskont-
tokor-
ko
%

Belgian keskuspankin diskonttokorko sekä
sen kultakatteen ja avistasitoumusten välinen suhde

1851 - 1950

Pankin tutkimusosaston
Bulletinista No.2 1951.

R a n s k a .

Ranskan alueelle saavuin Feignies'n raja-aseman kautta Brysselin - Pariisin pikajunassa tammikuun 31 pnä. Olin vaunuosastossa ainoa, joka tullimiesten kehoituksesta joutui avaamaan matkalaukut, mutta sain heti taas sulkea ne, kun mainitsin, ettei minulla ollut mitään ilmoitettavaa ja että saavuin maahan valtion stipendillä. Valuuttailmoitusta en tehnyt, sillä tullitarkastuksessa minua ei kehoitettu tekemään sellaista, ja määräysten mukaan ilmoitusta ei silloin tarvita. Vaikeuksia ei tästä sitten johtunutkaan, jos kohta en myöskään pitkäaikaisesta Ranskassa oleskelustani huolimatta saanut ostaa muita valuuttoja Ranskasta jatkuvaa matkaa varten. Englannista lähtiessäni v. 1949 melkein 6 kuukauden siellä oleskelun jälkeen myönsi Bank of England ns. basic allowance'n Ranskassa, Hollannissa ja Tanskassa kelpaavien shekkien muodossa. Annettiin ymmärtää, että Ranskasta käsin sellainen järjestely ei ollut mahdollinen, ja sehän ei ollut tarpeellinenkaan, koska Ranskan seteleitä sai viedä maasta 50,000 fr.

Pariisiin saavuttuani löysin aivan kaupungin keskustasta tunnetun Lafayetten tavaratalon vierestä vaatimattoman hotellin, josta oli parin minuutin kävelymatka työpaikkaan Wormsin pankissa ja jossa asuin erittäin halvalla, varsinkin kun stipendiin kuului eri korvaus osamaksuna hotellilaskusta. Ensimmäiseltä kuukaudelta maksoin 340 fr. vuorokaudessa ja sen jälkeen koko kuukaudelta 6000 fr. palvelusrahoja lukuunottamatta. Brysselissä oli huoneeni maksanut Bfr 125, Zürichissä se maksoi henkeä kohti Sfr. 6, Roomassa samoin henkeä kohti 1000 liiraa, Genovassa ja Venetsiassa 600 liiraa sekä Münchenissä DM 7. Ranskan matkailukomisariaatissa olevilta tuttaviltani saamistani eri paikkakuntien hotelliluet-

teloista ilmeni, että komisariaatin luokittelun mukaisesti matkailijoille sopivien huoneiden hinnat vaihtelivat fr. 200 - 1000. En tiedä kenenkään suomalaisen asuneen Pariisissa halvemmallalla ottaen huomioon, että minulla oli sekä lämmin vesi että keskuslämmitys, joka todella toimi hyvin, ja että huone oli siisti. Kun minulle näytettiin huone eräässä sellaisessa Montparnassen aseman eteläpuolella yli 4 km päässä työpaikaltani sijaitsevassa hotellissa, johon stipendiaatteja yleensä majoitettiin, päätin lopullisesti jäädä valitsemaani hotelliin. Sen läheisyydessä oli lukuisia teattereita, jotka kärsivät tuntuvasti liikennelakosta maaliskuussa, sillä niissä saattoi silloin olla joskus vain parisenkymmentä katsojaa, vaikka muina aikoina olivat täynnä. Näyttelijöitä ei lakko kuitenkaan tuntunut koskevan. Pitkää aikaisen lakon aikana myöhästyivät Wormsin pankin valuuttaosaston virkamiehet säännöllisesti aamulla työhön saapessaan, jolloin täsmälliselle suomalaiselle vieraille annettiin tunnustus, ja näin ollen hotellin läheisyys osoittautui suureksi eduksi.

Englannin matkalle lähtiessäni olin jo etukäteen tuntenut Lontoon ja majoituspaikkani sukulaisten luona, matkakustannusten peittämiseksi oli minulla Suomen Pankin stipendi, pankeissa oli meikäläisiä käynyt ennen, olot olivat tutummat ja opinto-ohjelmakin oli selvillä. Vaikka olinkin käynyt myös Pariisissa ennen, oli sinne nyt tullessani monta seikkaa järjestettävä alusta pitäen, mikä etäisyyksien takia vei paljon aikaa. Jouduin liikkumaan suurkaupungissa ja vähitellen tutustumaan sen eri osiin.

Helmi- ja maaliskuun aikana oli rauhallista matkailun ollessa lamassa, ja apachekahviloiden ohjelmansuorittajilla oli pitkät tauot sightseeing-autojen pysähtyessä vain harvoin niiden ovelle. Hinnat alkoivat vasta nousta

ostokykkyisten ulkomaalaisten saapuessa lukuisampina huhtikuussa. Hyvään laatuunsa nähden esim. jalkineet olivat meikäläisen mielestä halpoja. Kysyntä oli hyvin pieni, mutta hintaa piti silti kohottaa jonkin verran toukokuussa nousseiden valmistuskustannusten takia. Ravinto- ja nautintoaineiden sekä muotitavaroiden ja myös eräiden metalliteollisuustuotteiden, varsinkin talouksesineiden alalla tuntui kilpailu olevan ankara, mutta keväällä hävisivät "mainoshinnat" ikkunoista.

Jo helmikuun lopulla yritti joku kahvilanomistaja siirtää kalustoaan katukäytävän puolelle, mutta yleisö pysyi sisällä. Asiakkaita tuntui olevan enemmän kuin aikaisemmin. Iltapäivällä, varsinkin työajan päätyttyä klo 18 sekä liikennelakon aikana tungeksi käveleviä ihmisiä aina suurten tavaratalojen, Lafayetten, Printemps'n, Samaritainen ym. edustalla sekäopperan seudun kadunkulmissa ja metroasemilla. Erittäin vaikea ruuhka syntyi tämän seudun ja St.Lazareaseman välille kerran poliittisten mielenosoitusten yhteydessä, jolloin vahvoja poliisipartioita oli komennettu paikalle. Lakon aikana oli yksityisiä kuorma-autoja ja linjavaunuja sekä sotilasautoja, jotka kiinteän 40 frangin taksan mukaan kuljettivat matkustajia eräillä päälinjoilla, ja eräät metrojunat oli saatu kulkemaan vapaaehtoisella työvoimalla. Tungos oli sanomaton. Liikennevirkaileijoiden palkkavaatimukset tuntuivat varsin kohtuullisilta, mutta pariisilaiset olivat itse yleensä toista mieltä. Alin naimattoman virkaileijan palkka oli 18,860 fr ja 70%:lla oli 25,361 - 35,826 fr kuukaudessa; 6000 frangin korotus olisi tiennyt 3 mrd lisämenon. Lakon jälkeen palkankorotukset aiheuttivat mm. vähäisiä taksan korotuksia, n. 3 fr matkajaksolta. Metrotaksa nousi 120 frangista 150 frangiin kymmenestä matkasta, jolloin samalla matkalla sai kulkea kuinka kauas tahansa kaupungin linjoilla lisämaksutta. Vastaten 3 sh. ld tuntuu tämä korkealta Lontoon undergroundiin verrattuna, ja myös Brysseli 20 matkan raitio-

vaunulippuineen Bfr 40 tuntui vähän halvemmalta, mutta pitemmillä matkoilla on metro halvempi ja nopeampi, vaikka kyllä esim. Zürichissä ja Roomassa saipajaa melko kauas 20 Rappenilla ja 35 liiralla raitiovaunulla, samoin Münchenissä 40 Pfennigillä. Raitiovaunut oli Pariisissa poistettu liikenteestä jo parisenkymmentä vuotta sitten. Kiskot ovat vielä siellä täällä paikoillaan. Lontoon viihtyisää tubeä vastaavaa kulkuneuvoa ei ole, vaan linjat ja asemat ovat heti katutason alapuolella ja "liikkuvia portaita" ei paljon ole. Taiteelliseen koristeluun niinkuin Moskovan metrossa on Pariisi ilmeisesti ollut aikoinaan liian köyhä.

Tavaroita oli vapaasti kaupoissa yllin kyllin, mutta ranskalaiset valittivat jatkuvaa hintojen nousua. Vielä v. 1949 ollessani Pariisissa helluntaina voi hävisi kaupasta, kun se vapautui säännöstelystä.

Suomen ja Ranskan menetyksiä sodassa on vaikea verrata toisiinsa, koska alueluovutukset eivät ole verrattavissa muunlaisiin menetyksiin, ja yhtä vaikea on arvostella historiallisten arvojen menetyksiä. Keski-Ranskassakin ovat vanhat kaupungit niinkuin esim. Loiren varrella sijaitsevat Orléans, Blois, Tours ja Amboise kärsineet korvaamattomia vaurioita. Korjaustyöt edistyvät hitaasti. Les Aubrais'n tärkeä rautatieristeys Orleansin luona saanee vielä odottaa uutta asemarakennusta ja tyytyä tilapäiseen yksikerroksiseen toimistoparakkiinsa. Mutta Orléansin katedraalin hävitetyt tornit kohosivat taas korjattuina entiseen mahtavuuteensa. Seinen alajuoksun varrella näin myös Mantes'n kaupungissa ja samoin Rouenissa ja Dieppessä sodan jälkeen koskemattomia, toivottomilta näyttäviä rauniokortteleita. Varsinkin sillat ovat kärsineet hävityksestä, ja paikatellen niitä on täytynyt korvata tilapäisillä rakennelmilla, joiden tilalle esimerkiksi Amboisessa leveän Loiren yli tuskin pitkään aikaan voidaan rakentaa mitään aivan uutta.

Ranskan alueiden hävitykset on arvioitu n. 7 - 8000 miljardiksi frangiksi v. 1946, mikä vastaa valtion silloisen talousarvion loppusumman 7 - 8-kertaista määrää. V. 1951 on tarkoitus käyttää 10% kansantulosta sotilaallisiin menoihin, samalla kuin tuotantovolyymien nousua on odotettavissa vain 6 - 7 % - kesäk. indeksi 142, Belgiassa 151 - joten seurauksena täytyy pakostakin olla elintason lasku. Tukkuhintaindeksi oli v:n 1950 puolivälistä jo maaliskuussa noussut 20 %, ja elinkustannusindeksi 10 - 12 %. Hallitus yrittää uusilla veroilla ja kotimaisilla lainoilla saada kokoon menoihin tarvitsemansa varat, mutta sen ponnistuksista huolimatta kuuluu valituksia yhä nousevasta hintatasosta. Pariisin pörssissä maaliskuussa noteeratuista 36 eri valtionobligatioista, postihallituksen obligatiot mukaanluettuina, olivat 5% lainan kurssit vuoden alusta lukien vaihdelleet 100,8 - 116,4, 3% lainat taas olivat vaihdelleet 54,3 - 99 ja muiden valtion obligatioiden kurssit olivat yleensä pysytelleet huomattavasti nimellisarvon alapuolella. Progressiivista korkoa sovellettiin paljon mainostetussa "suuressa voimalaitoslainassa" koron ollessa 3 kk:n kuluttua 2% ja 3 vuoden kuluttua 3,83%. Sähkö- ja voimalaitosten obligatioita oli pörssissä runsaasti, toisten noustessa jopa yli 5000. Valtion takaamien Crédit Nationalin 6% lainan obligatiot v:lta 1950 noteerattiin 9260 ja tuottivat 24,75 mrd fr. Postiobligatiolaina 5 1/2 % 1950 tuotti 5 mrd. V:n 1949 5% valtionlainalla oli saatu 108 mrd netto, jolloin puolet hinnasta sallittiin maksaa eräillä vanhemmilla valtionpapereilla. - Ranskalaisten luottamusta itseensä on osaltaan horjuttanut 170 000 oikeudenkäyntiä ja er en arvon mukaan 105 000 kuolemantuomiota vapaustaistelun jälkeen sekä sittemmin jatkunut poliittinen jännitys. Armeija ei ole niin vahva, ettei siihen sotatoimista johtuvien menetysten lisäksi olisi tuntuvasti vaikuttam

nut 52 000 kaaderiupseerin ja -aliupseerin erottaminen. Samalla oli 880 sanomalehteä lakkautettu, niiden joukossa ulkomaillakin ennen paljon luetut Le Temps, Le Matin, L'Action Française ja Le Journal des Débats. Juopa jatkuu yhteiskunnan kautta; osapuoleksi jää sivistyneistöä, oppineita virkamiehiä, jotka kaipaavat sovintoa. Mutta sitä eivät äärimmäisyysaineekset kannata. Muutoin on pitkäikäinen puoluekokoomus tahtonut mm. vaalilainuudistuksella rajoittaa näiden ainesten valtaa.

Suhteessaan muuhun maailmaan on Ranska joutunut huomion kohteeksi väkiluvun heikon lisääntymisen takia. Tammikuun 1 pnä 1951 väkiluku oli 42,1 miljoonaa lisääntyttyään v. 1950 8,2 o/oo ja v. 1949 7,3 o/oo. Vain Pas de Calais'n departementissa ylittää luonnollinen lisäys, 14,1 o/oo Suomen keskimäärän, 13,5 o/oo, minimin eli 1,2 o/oo väestön vähennyksen esiintyessä Keski-Ranskan Creusen departamentissa. Kuitenkin on 1 - 34 vuoden ikäisten kuolevaisuus vähentynyt noin puolella verrattuna keskimäärään 1933 - 38, jolloin väestö väheni 0,3 o/oo.

Vuokran säännöstelyn alalla annettiin uusi määräys, että 1.7.1951 alkaen oli maksettava vuokra-avustusta vähävaraisille eli henkilöille, joiden varat olivat enintään 144 000 fr Pariisissa ja määrätyn minimin alapuolella myös maaseudulla ja joiden lukumäärä arvioitiin 800 000:ksi. Täten v:n 1951 kahtena viimeisenä vuosineljänneksenä maksettavat valtion talousarvioon otetut avustukset nousivat 2 mrd frangiin. Queillen hallituksen ohjelmassa oli myös tarjonnan ja hintojen säännöstely vienti- ja tuontimääräysten avulla sekä hinnantasausrahasto kivihiiilen ja lannoitteiden hintojen alentamista sekä erikoisesti voimalaitosten laajennusten rahoittamista varten.

Hintojen kehityksen tutkiminen oli käynyt helpom-

maksi sääntöselyn lakattua. Perustana on yleensä käytetty v. 1938 = 100, vaikka nyt on ruvettu myös käyttämään vuotta 1949 lähtökohtana. Viitisenkymmentä komiteaa tutkii jatkuvasti hintakysymyksiä. Virallisen elinkustannusindeksin asemesta julkaistaan "tyypillisen perheen" kulutusindeksi, joka on kokoonpanoltaan seuraavanlainen v:n 1950 joulukuussa,

1949 = 100

ravintoaineet,	osuus	58%,	41 tuotetta	- 118,0
lämpö, valo	"	4%	7 "	- 120,1
teollisuustuotteet	"	20%,	115 "	- 106,2
palvelukset	"	15%,	47 lajia	- 131,0
tupakka, lehdet	"	3%		- 108,3
			kokonaisindeksi	- 117,4

Naimattoman työläisen ravinto- ja asuntokustannuksille laskettiin indeksi, joka oli lokakuussa 1950 2054, 1938=100. Yleinen tukkuhintaindeksi, 135 tuotetta, 1938 = 100, oli joulukuussa 1950 2410. Frangin arvon suhteellisen voimakas lasku ilmenee myös vertauksesta Isonbritannian tukkuhintaindeksiin samalta ajalta, joka oli 288, Yhdysvaltojen: 223, Länsi-Saksan 265 ja Suomen, 1935= 100: 1439. - Monet tärkeät tavarat eivät olleet kuitenkaan kalliimmat kuin Suomessa: kananmunat esim. n. 240 fr. kilolta, sokeri, kahvi jne. Mutta hinnat nousivat jatkuvasti, ja v:n 1950 toukokuusta oli tukkuhintaindeksi noussut 36,5% ja elinkustannusindeksi 20,1% toukokuussa 1951. Esim. sianlihan hinta nousi yhdellä kertaa hyvin tuntuvasti.

Lailla oli 31.12.1947 määrätty elinkustannusten nousun estämiseksi maksetut tukipalkkiot lakkautettaviksi. V. 1950 maksettiin kuitenkin 100 mrd fr valtionyritysten tuottamien tappioiden peittämiseksi, siitä rautateille 84 mrd, hiilen hinnan alentamiseksi 8 mrd ja kaasun 6 mrd fr. V. 1948 määrättiin niinikään lailla, että valtionyrityksien uusiin töihin valtiolta ja pankkiluotolla saatavat varat oli otettava yleiseen talousarvioon, ja tarkoitusta varten perustettiin

erityinen rahasto Ranskan valtiokonttorin puitteisiin, le Fonds National de Modernisation et d'Équipement. Tämä on v. 1950 myöntänyt 398 mrd fr edestä luottoa, josta esim. voimalaitoksille 98 mrd, ja se on saanut varoja yhteensä 723 mrd fr, josta verojen korotuksella 252 mrd, pitkäaikaisilla lainoilla 180 ja Amerikan avulla 250 mrd fr.

V. 1950 kansantulon indeksi oli 111, 1938 = 100, ja kansantulo laskettiin 8376 mrd frangiksi eli n. 200 000 fr asukasta kohti eli virallisen kurssin mukaan n. mk 130 000, jota vastaa oman maamme kohdalta mk 103 000 ollen kuitenkin paljon alhaisempi. Belgian kohdalta siv. 2 laskettu mk 142,361 oli lähempänä Ranskan lukua. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että keväällä 1951 esitetyissä palkankorotusvaatimuksissa puhuttiin 18,700 frangista minimikuukausipalkkana virkamiesten ja 177,600 frangista vuosiminimipalkkana metallityöläisten osalta.

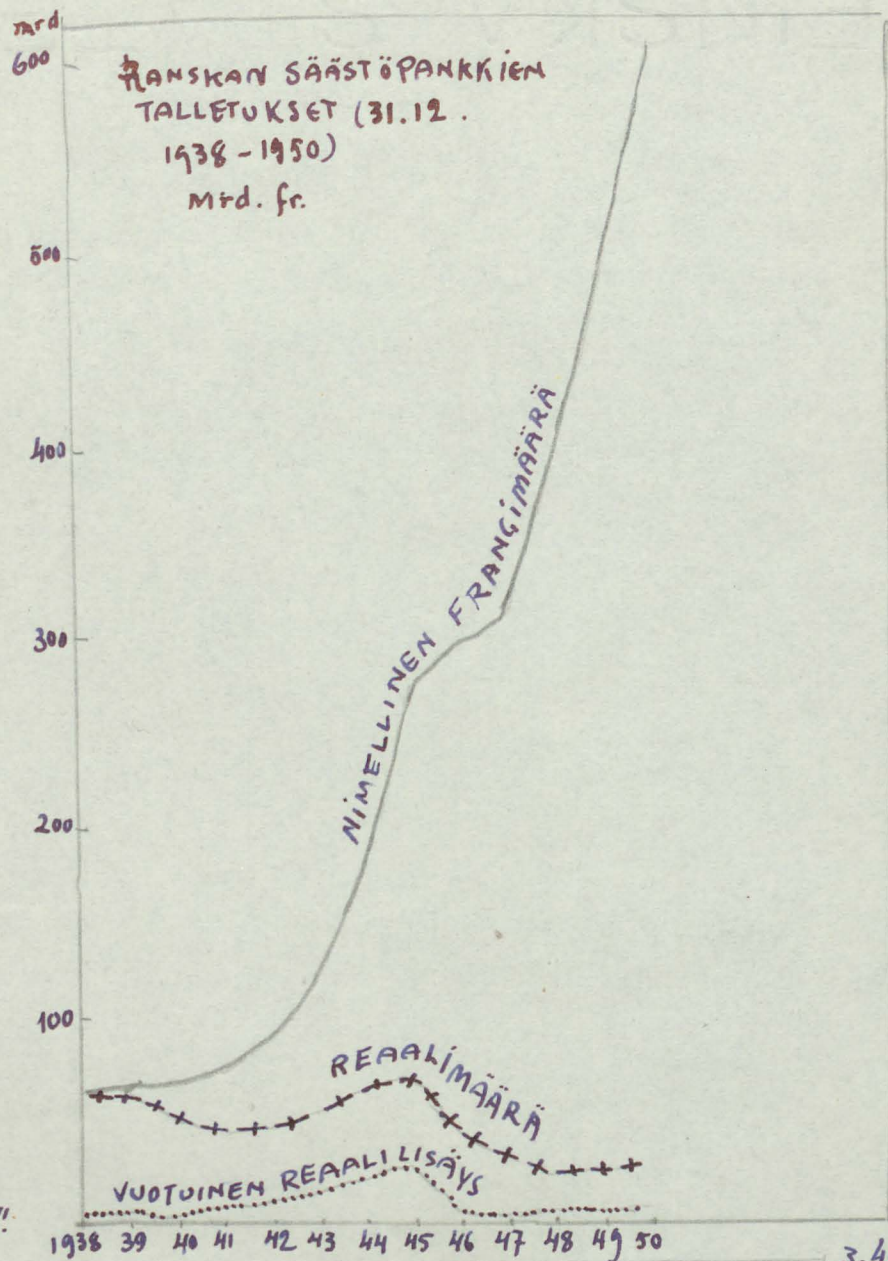
Väkiluvun, 42,1 milj. ollessa yli kymmenen kertaa Suomen väestöä suurempi on syytä otaksua Ranskan valtiontaloudessa v. 1950 ilmenevien lukujen kohoavan huomattavasti yli kymmenkertaisiksi Suomen vastaaviin lukuihin verrattuina:

Verot:	välittömät	liikevaihtovero	tullit	leima- vero	tal.arvion loppusumma
mrđ mk	35,5	35,1	13,4	3,7	130
mrđ Rfr	551	570	120	22	1,787

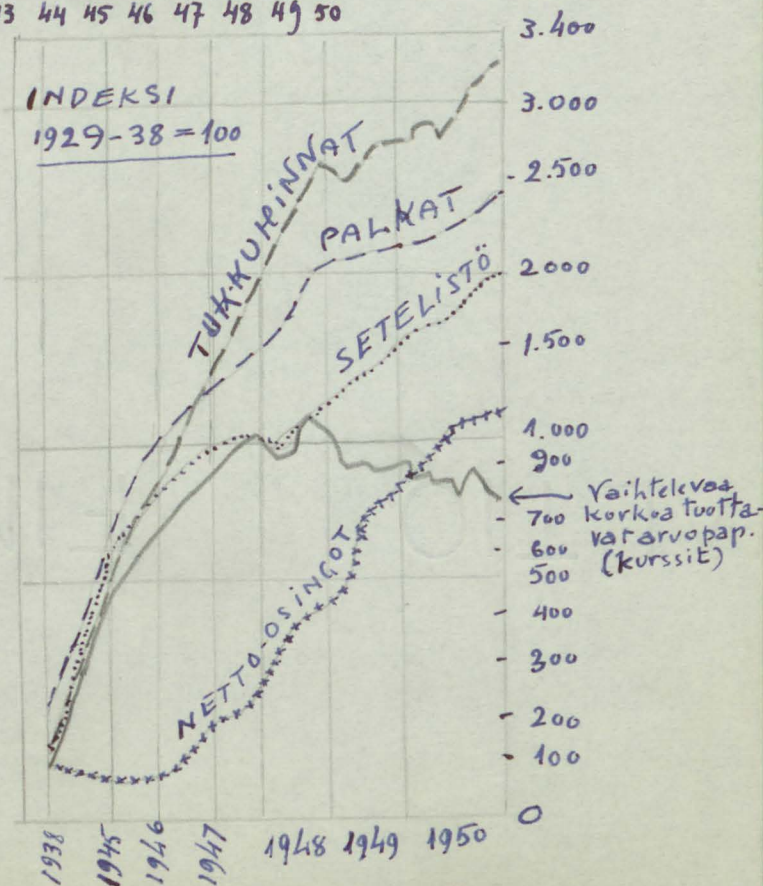
Ranskan talousarviossa oli lisäksi rekisteröimismaksuja 77 mrd fr sekä "liiketoimivero" 157 mrd. Valtionyrietysten tuottamia tuloja oli 8,4 mrd fr. V. 1949 olivat molempien maiden välittömät verot pienemmät kuin liikevaihtovero. Jo maaliskuussa laskettiin Ranskan v:n 1951 talousarvion loppusummaksi 2615 mrd fr.

Valtion velka	josta ulko- maista	seteli- pankilta	Setelistö	
mrđ mk	135,7	65,8	20,5	34,3
mrđ fr	4132	1285	689	1560,5

Edellä tarkoitettu verrannollisuus puuttunäissä tapauksissa tai ei pysy enää kurssinmukaisissa puitteissa.

"La France Economique de 1948 à 1950"

Ranskan inflaatio ja sijoitukset (275 "vapaan" sektorin vaihtelevaa korkeaa tuottavaa arvopaperia).

Työnantajat maksavat suhteessa työläisille maksettuun palkkaan valtiolle veroa 6%, perhelisää 16%, sosiaali-
vakuutusta 10%, tapaturmavakuutusta 0,6%, yhteensä 32,5%.

Suomessa olin saanut eräiden pariisilaisten suurliikkeiden osoitteita, ja kävin tämän johdosta, ja koska sa-
toin Ranskan valtion stipendiaattina selittää mielenkiintoani
taloudellisia kysymyksiä kohtaan yleensä, näiden liikkeiden
toimistoissa. - Näistä teollisuuslasitehtaiden liitto, Univer,
valvoo 60 tehdasta, käyttää pankkinaan Banque Française du
commerce extérieureä ja yleensä rembursseja, joita se hoitaa
omien tehtaittensa puolesta. Diskonttokorkona on ollut 6%. -
Société d'Exploitation Textile taas valvoo eräitä tekstiili-
tehtaita, jotka saavat raaka-aineensa ulkomailta. Puuvillan
hinnat olivat taas laskemassa, sillä USA:n sato oli hyvä.
Suomen markkinat eivät erikoisesti kiinnostaneet. Toimitus-
vaikeuksia ei ollut, palkat olivat hyvät eikä nousua ollut
pelättävissä. - Varsin mielenkiintoinen oli käyntini Borax
Français'n toimistossa, jonka johtaja selitti minulle tämän
varsin tärkeän tavaran käyttöä: emalin valmistukseen 40%,
erikoislasin 30%, fajanssin 10%, yhä suuremmassa mittakaavas-
sa pesupulvereiden valmistukseen natriumperboraattina 10%,
lannoitteiden valmistukseen, joissa kuitenkin jo miljoonasosa
vaikuttaa eräisiin bakteereihin tappavasti. Farmaseuttisen
boraksin, boorin osuus on vain 1% koko tuotannosta. Nykyisin
ei ainetta ole saatu Ranskaan riittävästi vientiä varten, Lakon
pelkoa ei ole, ja sellaista ei ole esiintynyt kymmeneen vuo-
teen. Liike kuuluu kansainväliseen yhtymään; sillä on tehdas
Dunkerquessä. Booria esiintyy runsaasti Amerikassa ja myös
Turkissa.

" V a s t a a n o t t o " .

Ulkomaisten stipendiaattien ohjeissa määrätään, että heidän on etukäteen ilmoitettava "vastaanottokomitealle", Comité d'Accueilille, Ranskaan saapumisestaan ja sitten ilmoittauduttava tälle komitealle, joka sijaitsee 6nessa kaupunginosassa. Siellä sain ilmoittautuessani helmikuun 1 pnä tarvitsemani neuvot sekä seuraavana päivänä stipendiaattikortin, joka oli eräänlainen henkilökortti. Täällä maksettiin myös osa hotellilaskustani. Varsinainen stipendi sen sijaan maksettiin Cité Universitairin kassasta kaukaisessa 14:nnessä kaupunginosassa kuukausittain, kun taas ravintola-alennuskortit oli haettava 5mestä kaupunginosasta. Nämä oikeuttivat ateriaan, joka tuli ylioppilasruokalassa maksamaan vain 60 frangia, mutta oli tukeva ja maukas, jos kohta yksinkertainen ja yleensä nautittava varsin kirjavassa seurassa. Näitä erikoisravintoloita oli kaupungin eri puolilla; minun 8:nnessä kaupunginosassa ja oli lähinnä hotelliäni 9:nnessä. Jouduin näin ollen liikkumaan melko paljon, kunnes löysin muita sopivia ravintoloita ja hankin ruokaa usein itse hotelliin tai kävin tuttavien luona.

Stipendi oikeutti ostamaan teatterilippuja varsin huomattavalla alennuksella, myös katsomon aivan parhaimpiin paikkoihin, ja tätä etua käytin usein hyväkseni käydessäni teattereissa jopa parisenkymmentä kertaa. Pariisissa on muuten erityinen toimisto, jolta kuka tahansa saa vuotuista maksua vastaan tilata teatterien alennuslippuja, joita esim. hotelleista ja liikkeistä voidaan antaa vieraillekin. Eräät tuttavistani taas olivat esitelmäkerhojen jäseniä - mutta matkailijoiden suosimia huvittelupaikkoja ranskalaiset itse eivät yleensä tunteneetkaan.

"Vastaanottokomitealle" jouduin antamaan kirjallisen

selostuksen ohjelmastani Pariisissa sekä saapuessani että lähtiessäni, ja kerran sain tilaisuuden keskustella sen johtajan Ehrhardin kanssa, joka tiedusteli, pidinkö matkaani onnistuneena jne. Stipendiaatit saivat edelleen osallistua alennettuun hintaan yliopistomatkatöimiston järjestämiin seuramatkoihin. Lopuksi maksettiin osa paluumatkasta kotimaahan toisessa luokassa.

Juhlallisemman vastaanoton sain kuitenkin, kun Pariisin kaupunkia edustava L'Accueil de Paris kutsui minut eräille ulkomaisille vieraille järjestettyyn vastaanotto-tilaisuuteen, joka oli kaupungintalossa 14.2.1951. Olin nimittäin käynyt myös tämän komitean toimistossa, jonne olin saanut suosituksen. Sanottu toimisto kutsui minut toiseen vastaanottoon historialliseen Hôtel de Lauzuniin. Molemmissa tilaisuuksissa pidettiin esitelmät ja jaettiin muistoksi pariisilaisia aiheita esittäviä etsauksia tai kivipainokuvia, joihin liittyi Pariisin puolesta tervehdys kaukaiselle vieraille, sekä tarjottiin viiniä. Mainittakoon, että molemmissa vastaanottopaikoissa yleensä järjestetään juhlapäivällisiä kaupungin erikoisesti kunnioittamille vieraille, kuninkaallisille ym. mutta Lauzunin ent. asuntoon St.Louis-saarella eivät matkailijat yleensä pääse.

Pariisilaiselta France-Finlande-yhdistykseltä sain myös kutsun 21 suomalaisen maaseutusanomalehtimiehen vastaanottotilaisuuteen maalisk. 27 pnä historialliseen Hôtel de Massaan, joka kuuluu kirjailijaseuralle. Seuran ja samalla France-Finlanden puheenjohtajana on Pierre Descaves. France-Finlanden rahastonhoitajana on Wormsin pankin ulkomaanosaston esimies Albert Vienney ja sen toimeliaana sihteerinä nti Christiane Leconte-Meyer.

S o r b o n n e .

Stipendini oikeutti ilmaisiin kursseihin ja tutkintoihin, joiden kustannuksista vastasi Direction Générale des Relations Culturelles.

Oppilaitos oli vapaasti valittavissa, ja tiedusteltuani asiaa monelta taholta tein johtopäätöksen, että Sorbonnen kuuluisan yliopiston ranskan kielen kurssit olivat minulle sopivimmat, sillä mitään erikoiskursseja, josta minulle olisi ollut enemmän hyötyä, ei järjestettäne. Opiskelijoiden ryhmitystä varten oli suoritettava pääsytutkinto, joka pidettiin maaliskuun 1 päivänä. Kurssit alkoivat välittömästi sen jälkeen, ja jouduin edistyneimpien luokkaan, jossa todella jo osattiin kieltä melko täydellisesti. Osanottajia oli eri maista yhteensä n. 30, mutta suuri osa oli säännöllisesti sittemmin poissa, joten ei luokka tuntunut aina liian suurelta. Tunnit olivat kolmena päivänä viikossa klo 10 - 12, ja niitä varten sain vaikeuksitta luvan olla poissa Wormsin pankista ko. aamupäivinä aina siihen asti, kun lähdin Ranskasta.

Ensimmäisellä tunnilla oli tutkittavana jokin lukukappale klassillista tekstiä, jonka sisältö oli selitettävä ja arvosteltava. Myös kirjallisia tehtäviä kuului ohjelmaan. Klo 11 - 12 tarkasteltiin yleensä kieliopillisia kysymyksiä.

Kurssit jatkuivat lakon aikanakin paitsi pääsiäisenä ja yhtenä lakkopäivänä, jonka Sorbonnen vakinaiset ylioppilaat järjestivät. Yliopiston salit ja käytävät olivat iästään huolimatta tilavat ja siistit eikä juuri ollut tungosta niinkuin Lontoon oppilaitoksissa.

Pariisissahan on tilaisuus harjoittaa mitä erilai-

simpia opintoja, ja tunnetun Sorbonnen ympärille on Quartier Latiniin ryhmittynyt joukko ykstyisiä ym. oppilaitoksia. Eräillä tiedekunnilla on rakennuksensa läheisyydessä, sillä vaikka ^{yliopiston} mahtavan suojelijansa Richeliäun haudan sisältävän kirkon ja rauhallisen pihan ympärille rakennettu tilava vanha yliopisto sai uusien vaatimusten mukaisen kokonaan uusitun muodon viime vuosisadan lopulla, ei tämäkään vielä lopullisesti ratkaissut tilakysymystä, vaan kehitykselle kuvaavaa on, että juuri luonnontieteellisen ja lääketieteellisen tiedekunnan piti löytää uusia huoneistoja.

Suomen kieltä opettaa itämaisessä kieliopistossa prof. Sauvageot. En tavannut häntä, mutta kylläkin erään toisen sanotun oppilaitoksen professoreista, kun kävin siellä.

Sain hyvin positiivisen käsityksen Pariisin opinahjoista, joissa vanhoja perinteitä vaalitaan. Viimeisten vuosikymmenien elämykset ja uusi aika ovat paljon muuttaneet suurkaupungin ulkoasua, mutta yliopiston ympäristöön, koko kaupunginosaan eivät mullistukset ole paljon vaikuttaneet. Bulevardeilla liikkuu opinhaluista yleisöä maailman kaikilta ääriiltä, myös pohjoismaista, mutta niillä samoinkuin niiden sokkeloisessa ympäristössä havaitsee tarkka huomioitsija vanhan aidon Pariisin vielä elävän.

S u o m a l a i s e t P a r i i s i s s a .

Utisia kotimaasta sain Suomen Pariisin lähetystöstä UM:n lehdistökatsauksen muodossa, jossa oli ensimmäinen näkemäni selostus Suomen marsalkan hautajaisista. Ministeri Helo kutsui minut vastaanottoon, jonka rva Helo kerran kuukaudessa järjestää Pariisin suomalaisille ja jossa samoinkuin hänen myöhemmissäkin vastaanotoissaan oli arviolta 40 henkilöä. Vastavia tilaisuuksia ei ainakaan järjestetty Lontoon lähetystömme toimesta. Mutta Pariisissa ilmeisesti käy monin verroin enem-

män suomalaisia kuin Lontoossa.

Lähetystöneuvos Brotherus ja johtaja Jalanti kutsuivat minut kerran luokseen kumpikin, jolloin sain nähdä, kuinka suomalaiset asuvat Pariisissa. Ent. pääkonsuli Nordbergin poika toimii Ruotsin konsuli Nordlingin liik-
keessä, joka sijaitsee ruotsalaisten omassa komessa talos-
sa. Tämän viihtyisässä alakerrassa olevassa baarissa kävin
usein syömässä ja tuttavien tapaamassa. On joskus pohdittu
samanlaista taloa Pariisin suomalaisille, mutta kysymys
lienee rauennut.

Ranskan ent. Helsingin konsulin markiisi de Pimodanin tapasin kerran käydessäni Quai d'Orsayn varrella sijaitsevassa ulkoministeriössä, jonka Aasian osastolla hän työskenteli. Edelleen kävin parisen kertaa Suomen konsulaatissa, joka oli hotellini lähellä. Kuulin kiitettävän pääkonsuli Brusinia siitä, että hän oli kyennyt säilyttämään ranskalaisten täyden luottamuksen suhtautumisellaan kriittillisten sotavuosien aikana. - Miljoonakaupungissa on suomalaisia monenlaisissa asioissa. Joku välittää siellä kotiapulaisen paikkoja tai tarjoutuu oppaaksi tai harrastaa jotakin muuta, jota ei aina voi tarkoin selittää. Jotkut kotiapulaiset saavat uskomattoman pieniä palkkoja, ja he opiskelevat usein samalla, yleensä Alliance Françaisessa, joka tuntuu olevan suomalaisten keskuudessa tunnetuin oppilaitos. Lehtiemme toimittajathan aina tuntuvat viihtyvän Seinemetropolin ilmapiirissä, samoin taiteilijamme, jotkut näistä hyvin vaatimattomasti asuen, niinkuin jouduin itse toteamaan. Joku heistä, niinkuin B. Carlstedt on saanut taulujaan näyttelyyn ja näkyy tulevan tunnetuksi Pariisinkin taidemaailmassa, mikä ei kuulu olevan varsin helppoa, kuten Carlstedt sanoo.

Mutta yleensä suomalaiset matkustavat vain huviksensa, ja heitä tapaa kaikkialla Pariisissa samoinkuin muuallakin matkailureittien varrella. Wormsin pankin matkapalvelun tiskin edessä heitä aina oli, ja täällä on totuttu siihen, että tuskin kukaan poistuu kysymättä, eikä vaihdeta enempää kuin 20,000 markkaa, mikä leimataan passiin. Saatoin todeta, että tätä sääntöä noudatetaan. Jokin ainoa poikkeus lienee tehty asiakkaan sairauden tms. takia. Samoin minulle olisi tehty poikkeus, koska olin Suomen Pankista.

Usein piti täällä auttaa suomalaisia matkustajia kaikenlaisista vaikeuksista. Kerran piti soittaa Rivieralle, jonne eräs tunnettu meikäläinen oli lähtenyt mukanaan Wormsin maksettavaksi asetettu Suomen Pankin shekki, jota ei lunasteta muualla kuin Wormsin pankissa Pariisissa. Eräs tuntemani suomalainen oli vastaanottanut haltijalta matkust^{ja}shekin, jonka esitti Wormsissa lunastettavaksi. Tämäkin olisi kyllä järjestynt, muttas ai raueta, kun eräät virkailijat paheksuivat sitä, ja annoin asianomaisen pitää shekkinsä itse. Eräs suomalainen asiakas oli herättänyt huomiota pankissa sen takia, että oli suuttunut, kun Suomen Pankista tullut maksumääräys ohjattiin edelleen hänen nimelleen, jonka eteen tarkempien ohjeiden puuttuessa oli merkitty "Monsieur -", ja hänelle sen takia ei tahdottu maksaa rahoja, koska hän oli nainen.

Insinöörit Liuhto ja Silvennoinen olivat saapuneet Pariisiin vähän ennen minua ja viipyivät Ranskassa helmikuun 15 päivään asti. Saatoin toimia tulkkina eräillä heidän käynneillään ranskalaisissa tehtaissa sekä rahapajassa. Viime mainitussa annettiin meille kullekin mitali, joka on lyöty rahapajassa ja esittää tämän historiallisen rakennuksen Seinen puoleista julkisivua. Rahapajan museosta jäi erikoisesti mieleen graafinen esitys Ranskan ja Englannin rahojen välisen suhteen vaihteluista varhaisesta keskiajasta saakka. Laitos oli täydessä toiminnassa siellä käydessämme.

Näytettiin uusia 10 frangin pronssirahoja, joita ei vielä ollut liikkeessä, samoin siirtomaiden rahoja, joita paraikaa valmistettiin. Puolet raha-aineksista - "rondelleista" - tilataan teollisuudelta, puolet valmistetaan omilla koneilla.

Wormsin pankin pitkäaikaisessa palveluksessa ollut ruotsinmaalainen hra Falck antoi monta hyvää neuvoa meikäläisille insinööreille, kun olin esittänyt heidät hänelle, ja seurasi sitten mukana eri tilaisuuksissa, Edouard Lambertin painokonetehdaaseen, Le Marais'n paperitehtaaseen, American Expressiin ja poliisiprefektuuriin.

Le Marais sijaitsee Coulonnies'ssa. Siellä oli kuivumassa 1 1/2 km paperia yhtäaikaan. Erikoisuudeksi toteimme vesileiman valmistamisen metalliverkossa olevan reliefin avulla. Banque de France vaatii, että vanhoja koneita käytetään. Henkilökunta on erittäin luotettava ollen osaksi työssä neljä polvea peräkkäin. Sen rinnalla setelipaino käyttää myös toista paperitehdasta, josta oli varastettu 50 kg paperia varsin onnistuneen ja suurta harmia tuottaneen väärennyksen valmistamista varten. Muutenhan 1000, 5000 ja 10 000 frangin setelien paperi on hyvin erikoislaatuista eikä helposti väärennettävissä. Kun väärennykset oli tehty tällaiselle varastetulle paperille, lunastivat pankit niitä melko paljon.

Väärentäjien johtaja, Henri Guitard, saman niminen kuin Banque de Francen setelipainon johtaja, oli ollut erittäin etevä eikä häntä ollut helppo pidättää. Sanottiin hänellä jopa olleen lentokoneen. American Expressin toimistossa suuren oopperan vieressä tapasimme erään alansa suurimpia asiantuntijoita Euroopassa, 28 vuotta väärennyksiä tutkineen ruotsinmaalaisen Chief Special Agentin Söderlundin, joka kertoi väärentäjien työtavoista. Guitard oli käyttänyt offsetpainoa, mutta myös jonkin verran kirja- ja teräspainoja.

Väärennykset olivat yleensä eniten käytettyjä seteliarvoja. Esim. 100 dollaria on liian paljon rahaa, mutta 50 dollaria jo sopiva ja myös 5, 10 ja 20 dollarin väärennyksiä on tehty, samoin Sfr. 1000, DM 5 ym. Webendorffer-kone oli hankittu USA-ylijäämävarastoista n. 1,5 milj. frangilla. Pienellä työvoimalla, pienikokoisilla laitteilla ja nopeasti oli täten saatu väärennykset valmiiksi. Kaikki työssä käytetyt väärentäjät olivat koulutettuja asiantuntijoita, Guitardin nuoruudenystävä Paul Concidère ja lisäksi 4 - 6 muuta henkilöä, mutta etevin oli Guitard, offsetpainajana ja litograafina. Säännöstelyaikaisia ostokorttejakin oli valmistettu, ja niiden paperikin oli lopulta ollut hyvä, vaikka paperipulan takia ensin oli saavutettu ainoastaan huonoja tuloksia.

Marseillessä todetut väärennykset olivat mustan ja vihreän värisiä, Pariisissa oli tehty vain offsettoita, ja täältä ylipoliisikomissaari ^{Benhamou} löysi Webendorff-koneet syystalvella 1950. Väärentäjien työhuoneita olivat autohallit tai työtä oli myös tehty öisin kirjapainoissa. Talonmiehille tai omistajille oli maksettu hyvin, ja siten saatu heidät pitämään salassa nämä puuhut. Marseillen lähellä olevasta metsästä löydetty työpaja oli metsästyspaviljongissa. Eräessä kanalassakin oli työskennelty. Siellä oli käytetty tarkoitukseen 4 - 5 milj. fr.

Rue de Grenellen varrella sijaitsevassa Service Cartographique de l'Armée oli työskennellyt valokuvaaja Bénou, joka oli saanut viiden vuoden vankeusrangaistuksen. Hän oli eri väärentäjille valokuvannut seteleitä käyttäen paljon filmiä, joita oli suurentanut, korjailnut tushilla, käsitellyt suodattimella ja vihdoin pienentänyt oikeaan kokoonsa mustiksi ja valkoiseksi. Yksivärisiä seteleitä on helppo näin väärentää, esim. dollariseteleitä, ja myös liirat, pesetat, Belgian frangit, mutta Sveitsin frangit olivat vaikeat. Työ kesti n. viikon, matkustajashekkien väärennys oli kestänyt n. 10 päivää.

Mutta v. 1947 oli vain huonoa paperia saatavissa. Pariisissa työskentelee 10 - 20 väärentäjää, jotka ovat hyviä litograafeja, piilleksivät Place Pigallen huonomaineisessa ympäristössä. Heitä on kyllä pidätetty, v. 1950 jopa kolmisenkymmentä, mutta näyttää siltä, kuin muita henkilöitä olisi työssä heidän asemestaan, sillä väärennykset ovat alkaneet lisääntyä uudelleen. Uusia 5000 ja 10 000 frangin seteleitä on kuitenkin hyvin vaikea väärentää valokuvaamalla.

Venäläisillä on hyviä seteleitä, joissa on sopivia pieniä kuvioita väärennysten estämiseksi, ja ne esiintyvät väärennyksissä aina mustina valokuvattuina. - Meikäläinen 5000 markan seteli on klassillinen ja oli hyvä viisi vuotta sitten, mutta nyt tehdään mitä tahansa väärennysten alalla, amerikkalaisia, ranskalaisia, italialaisia, saksalaisia, sveitsiläisiä ja englantilaisia seteleitä. The National City Bankissa oli samantapaisia matkustashekkejä ollu väärennettyinä. Asiantuntijoita ovat Bernissä tohtori Amstein, Commission internationale de Police criminelle, Roomassa tohtori Dosi, Ministerio del Interno, Amsterdamissa Brohoff ja Kallenberg. Eräs selostus oli sisältynyt mainitun komission julkaisuun, Revue de la Commission internationale de Police criminelle, helmik. numero, osoite 60 Bould Gouvion, St.Cyr, Paris XVIIe.

American Expressin shekkien numerosarjat on laskettu määrättyllä tavalla jakamalla niiden yhteydessä käytetyn kirjaimen tarkoittama luku esiintyvillä numeroilla, ja ne voidaan tarkastaa asettamalla luvut päinvastaiseen järjestykseen ns. spuriskooppiin. Myös voidaan käyttää ultraviolettisäteitä tutkittaessa, jolloin värit esiintyvät mustina, tai over-graving wash'ia. American Banknote Co:n shekit ovat kalliit valmistaa. Punainen numero häviää shekistä punaista suodatinta käytettäessä. Vesileima on tietenkin vaikea väärentää, mutta melko hyvään tulokseen on päästy valokuvaamalla se

ja liimaamalla valokuvapuoli toiseen paperiin, jonka toiselle puolelle painetaan setelin toinen puoli. Ehdoton tae väärennyksiä vastaan ei vesileima ole, sillä sellainen voidaan aikaansaada myös puristamalla. Paras 100 dollarin väärennys oli tehty Venäjällä v. 1925, ja se tunnettiin siitä, että kahden kuvion väli oli liian suuri. Oli väitetty, että saksalaiset olisivat viime sodan aikana väärentäneet puntaseteleitä. Niitä oli myyty keskitysleireistä vapautetuille luultavasti yksityisestä aloitteesta, ja 20 sekä 50 punnan hyvin valmistettuja seteleitä oli ilmestynyt myös Ruotsiin.

Hra Söderlundin kanssa kävimme sitten tapaamassa väärennysten erikoistuntijan Benhamoun - Commissaire de police principal, Police judiciaire et sureté nationale, Ranskan sisäasiainministeriössä, 11 rue de Saussais. Insinöörit tutkivat täällä varsin runsasta väärennyskokoelmaa, joka säilytettiin kansien sisällä arkistolaatikoissa. Olimme paljon kuulleet puhuttavan Mansieur Benhamousta suurena asiantuntijana alallaan, vaikka hän vaikutti aivan nuorelta, ja kun hän kääntyi pois päin vastatakseen puhelimeen, vedin lompakostani parisen tuhatfranginseteleitä ja panin ne pöydälle, tarkastettavina olevien väärennysten joukkoon. Setelit olivat kaikki erehdyttävän saman näköisiä, mutta Benhamou heitti puhelun lopetettuaan takaisin minulle oikeat setelit silmänräpäyksessä ilman minkäänlaista epäröintiä.

Nämä käynnit eri laitoksissa veivät verraten paljon aikaa. Joskus matka edestakaisin oli pitkä niinkuin Le Marais'n tehtaaseen, n.80 km päässä Pariisista. Eräissä yhteisissä keskusteluissa ranskalaisten kanssa ravintolapöydän ääressä oli myös puhe setelipainon asioista. Siten sain enemmän aikaa omiin harrastuksiini vasta meikäläisten insinöörien lähdettyä kotimatalle.

W o r m s & C i e .

Saavuttuani Pariisiin ilmoittauduin helmikuun 1 pnä Wormsin pankissa, jossa minun oli työskenneltävä stipendin puitteissa. Minut otti vastaan pankin ulkomaanosaston esimies, Albert Vienney, joka heti kutsui luokseen myös henkilökuntapäällikön, ennen mainitun Falckin. Tämä selosti sitten minulle suunniteltua ohjelmaani ja antoi hyviä neuvoja. Palkkaa ei pankki voinut maksaa, koska samaan yhtiöön kuuluvilla laivoilla palvelevat merimiehet ym olivat palkoista sovittaessa vaatineet, ettei yhtiö maksaisi palkkaa vierasmaalaisille tällaisissa tapauksissa. Sain luvan alkaa harjoittelun pankissa vasta helmikuun 15 pnä, jotta olisin voinut hoitaa muut tehtäväni, joista jo on ollut puhe. Vaikka siis olin muodollisesti aluksi pankin alakerrassa olevassa matkapalvelussa, sain tilaisuuden säännöllisesti ruveta seuraamaan pankin toimintaa vasta parisen viikkoa myöhemmin.

Työaika oli klo 9 - 18, lauant. 9 - 12 ja huhtikuun alusta 8,30 - 18,30, jolloin lauantai oli vapaa matkapalvelun ollessa kuitenkin auki lauantaiamuna rahanvaihtoa varten. Vapaa lounasaika oli yksi tunti.

Toin nimi Worms & Cie on kommandiittiyhtiö, société en commandite simple, ja sellaisena sen ei tarvitse julkaista tilinpäätöstään. Sen pankki kuuluu ns. haute-banque-ryhmään, joka nauttii hyvää mainetta ja pariisilaisen tavan mukaan pidättäytyy mainostamasta itseään kadulle päin näkyvällä tavalla. Näin ollen on matkustajan etsittävä pankkia vain osoitteen perusteella, sillä vasta porraskäytävässä olevalla ovella näkyy sen nimi. Asuintaloissahan ei asukkaiden nimiä ole näkyvissä porraskäytävässä, vaan on asunnon sijainti tiedettävä, koska numerointiakaan ei esiinny.

Boulevard Haussmannin puolella olevaan konttorirakennukseen liittyy sen kanssa yhteen rakennettu Rue des Maturinsin puoleinen talo, ja tämän kaksoisrakennuksen sisusta on varsin epäsäännöllinen molempien talojen liit-
tyessä toisiinsa eri tasoilla. Niinpä rinnakkain kulkee kaksi porraskäytävää, jotka risteilevät kerrosten välissä ~~sallimatta~~ milloinkaan pääsyä toisesta toiseen paitsi kai-
teen ylitse. Mutta talo on hyvin keskeisellä paikalla juuri Printempsin toisen tavaratalon vastapäätä ja Havre-Caumar-
tinin metron risteysaseman vieressä.

Pankkiliikkeen ohella yhtiö harjoittaa laivan-
varustusta, rahtausta; laivanrakennustoimintaa, laivojen
ostoa ja myyntiä sekä hiilen ja muiden polttoaineiden
tuontia ja myyntiä. Kirjanpito on yhteinen eri toiminta-
muodoille, ja pääoma oli v. 1939 4 miljoonaa fr. Se
korotettiin sittemmin 40 ja 400 miljoonaan vararahastoja
siihen liittämällä. Tämä ei vielä anna käsitystä yhtiön ^{x)}
laajuudesta, sillä esim. Banque de Francella oli v:n 1950
lopussa pääomaa 182,5 milj.fr pankin tilan loppusumman
osoittaessa 1 761 mrd fr. Ja vastaava ilmiö tietenkin esiin-
tyy omaisuustaseissa yleisesti inflaation seurauksena.
Esim. Banque Nationale pour le Commerce et l'Industrie
ilmoittaa pääomakseen 525 miljoonaa fr, joka on pysynyt
muuttumattomana v:sta 1942 omaisuustaseen loppusumman
ollessa v. 1950 189,3 mrd - Crédit Lyonnais'illa 289 mrd.

Worms & Cie:llä on kolme pääosastoa: hiili- ja
polttoöljyosasto, merenkulkuosasto ja pankkiosasto,
Services bancaires, viimeksimainittu nuorin, perustettu v.
1929, esimies Guy Brocard. Pankkiliikettä harjoittavat
myös yhtiön konttorit Marseillessä, Algerissa ja Casablan-
cassa. Lisäksi on 13 muuta konttoria Ranskassa, 2 Tunisiassa,

^{x)} Siv. 47, 51 ja 56 numerotietoineen.

4 Egyptissä. Antwerpenin, Gentin ja Rotterdamin konttorit on muodostettu osakeyhtiöksi, ja Yhdistyneessä Kuningaskunnassa toimii Worms & Co.Ltd pääkonttoreineen Lontoossa ja osastoinneen Newcastleessa ja Cardiffissa, toinen perustettu jo v. 1848, toinen 1851.

Worms & Cie alkoi toimintansa v. 1848 sen perustajan Hypolite Wormsin ryhtyessä harjoittamaan englantilaisen kivihiilen tuontia. - Pohjoisrannikolta liikenne ulottui vähitellen Välimeren satamiin, joista hoidettiin postin kuljetusta Itämaihin, ja tätä varten perustettiin "Les Messageries Maritimes". Siirtomaissa ja Etelä-Amerikassa suoritettiin laivasto- ja siirtomaaministeriön antamia tehtäviä ja Krimin sodassa yhtiöllä oli myös sotilaallisia huoltotehtäviä. Siitä tuli Suezin kanavan rakennustöiden ja liikennöimisen yhteydessä suurin sielä toimiva bunkkerihiilen hankkija ja välityslieki. Hiilikauppoja harjoittavana liikkeenä se on edelleen maailman tunnetuimpia palvellen eri maiden merenkulkua, kaasulaitoksia, rautateitä jne.

Potkurikäyttöisen meriliikenteen alkaessa saada käytännöllistä merkitystä Hypolite Worms ryhtyi v. 1854 rakentamaan hiilenkuljetuksia varten muutamia yksiköitä omaan lukuunsa ja oli myös osakkaana eräissä muissa laivanrakennuksissa sekä Englannin ja mannermaan välistä merenkulkua harjoittavassa yhtymässä. Bordeaux'sta Kronstadtiin saakka ulottuivat yhtiön linjat jo v. 1850-luvulla. Niiden tonnisto, joka v. 1939 oli 31 800 tonnia, on sodan jälkeen likipitään jälleenrakennettu ja palvelee erikoisesti rannikkoliikennettä kulkien pohjoisessa Hampuriin, Hollantiin, Belgiaan, Englantiin ja Skandinavian maihin. Viimemainittujen maiden kanssa ei kilpailu kuitenkaan ole kannattanut vaan kuulin sen tuottavan n. 50 000 fr tappion tonnia kohti ? ^{x)} Erikoisrakenteiset laivat voisivat muuten kuljettaa esim. voita Suomesta suoraan Pariisiin.

x) Eräs monista saamistani epätasällisistä tiedoista.

Eräs Ranskan suurimpia öljynkuljetusvarustamoja on Société Française de Transports Pétroliers, perustettu v. 1938, yhtiö, jonka osakkaina ovat Ranskan valtio ja Worms & Cie. Sodan aiheuttamia vahinkoja on jouduttu korjaamaan, ja entisen kapasiteettinsa on saavuttanut ja ylittänyt myös Le Trait'ssa sijaitseva laivanveistämö. Groupement Professionnel d'Importateurs et Revendeurs G.P.I.R Normandie -nimisessä liitossa on Wormsilla huomattava osuus. Edelleen sillä on hallussaan 7% Banque Industriel de l'Afrique du Nordin osakkeista.

Banque de Francessa sanottiin, että Worms & Cie valitsemiani harjoittelupaikkana oli hyvin onnistunut.

Hypolite Wormsin kuoltua v. 1877 jatkui yhtiön toiminta hänen kuolinpesänjaja Henri Jossen omistuksessa muuttaen muotoaan toistamiseen ja esiintyen nykyisen nimisenä v:sta 1886 alkaen. Sen osakkaina ovat tätänykyä perustajan pojanpoika Hypolite Worms sekä Jacques Bernaud, Robert Labbé ja Reymond Meynial.

Tarkoitukseni oli perehtyä Wormsin pankin eri osastojen toimintaan sekä myös käydä sen Marseillen konttorissa. Viimenaintussa tarkoituksessa keskustelin pankissa matkasta tuohon Välimeren suureen satamakaupunkiin, mutta luovuin tästä suunnitelmasta, kun se ei saanut erikoista kannatusta ja ymmärsin, ettei siitä kenties olisi paljon hyötyä, varsinkin kun olin päättänyt käydä Italiassa ennen kotimatkaani ja tällöin matkustaa Sveitsin eikä Etelä-Ranskan kautta.

Yhtaikaa kanssani oli Wormsin pankissa Oy Pohjoismaiden Yhdyspankin vaihtovirkailija nti Granberg, ja ennenkuin tulin sinne, oli sieltä lähtenyt Sveriges Riksbankin virkailija Forsberg, josta sain kuulla, ettei häntä enää ollut huolittu takaisin Wormsiin, kun hän oli osoittanut varsin vähän harras-

W. & Cie

91

CONTROLE

Vastalappu, joka annetaan

W. & Cie

W. 400
kassaan osoite-
tulle asiakalle.

91

CONTROLE

tusta ja enimmäkseen laiminlyönyt hänelle tarkoitetun ohjelman noudattamisen. Vaikka minulle annettiin täysi vapaus, halusin kuitenkin omalta osaltani noudattaa sovittua ohjelmaa, vaikka sitten osoittautuikin, että sitä ei tilanpuutteen takia voitu täsmällisesti toteuttaa. Mitään säännöllistä opetusta en saanut, vaikka kyllä aina sain neuvoja ja vastauksia kysymyksiini.

Näinpä heti matkapalvelussa jouduin kyllä seuraamaan sen töitä, mutta sen esimies tanskalainen Rager ei saanut luovuttaa tehtäviään toisille. Työt olivatkin yksinkertaisia, ulkomaisten seteleiden vastaanotto ja myynti sekä kassalapun kirjoittaminen. Vaihdettu suomenmarkkamäärä merkittiin aina passiin ja asiakkaalle annettiin vihreää numero-lappu, jonka toinen osa seurasi kassalappua tarkastettavaksi ja sitten kassaan, asiakkaat kutsuttiin kassaan numero-lapun perusteella, ja heille maksettiin frangivasta-arvo. Hra Rager säilyttää asiakkailta saamansa setelit käsiliipaassa, jonka pääsisältönä aina olivat Suomen Pankin setelit. Niitä esittivät myös muut kuin Suomen kansalaiset, ja matkustajat näyttivät yleensä hyvin yleisesti käyttävän hyväksensä rahanvaihtoetua täällä. Muut pankithan maksoivat huonomman kurssin markasta, sillä Union des Banques à Paris'n kanssa ei vielä ollut tällöin sovittu seteleiden lunastamisesta, ja Union Européenne Industrielle et Commerciale, 4 Rue Gaillon, maksoi markasta 90 c. Se otti myös ainoastaan 20,000 mk asiakasta kohti eikä tarkastanut, oliko Worms & Cie jo leimannut passin. Mikäli markkoja muualla otettiin vastaan, kurssi lienee ollut n. 75. - Kuulin Sveriges Riksbankilla aikaisemmin olleen Worms & Cie:n kanssa kruunujen lunastamista koskevan sopimuksen, mutta kunse toukok. 1950 luopui siitä, laski Rkr. setelikurssi Pariisissa heti 25,50. Setelikurssi

oli v:n 1951 maaliskuussa 58 fr, Banque de France noteerasi virallisesti 67:65. - Mainittakoon, että frangin setelikurssi on viime aikoina tullut huomattavasti kiinteämmäksi a.o. viranomaisten määrätietoisen säännöstelypolitiikan seurauksena. Frangien tuonti Ranskaan on nimittäin aivan vapaa, mutta matkustaja saa lähtiessään maasta viedä vain 50 000 fr, ja tämä on johtanut siihen, että ulkomailta olleet setelit ovat virranneet takaisin Ranskaan.

Vastaanotettujen seteleiden vasta-arvolla veloitettiin matkapalvelun järjestelytiliä, jolle taas samoinkuin provisoiden ja verojen^{tilille} veloitettiin kate vapaiden frangien vaihtotilitä, ja kolmannessa vaiheessa veloitettiin kassatilitä kate tälle. Suomalaisia seteleitä vaihdettaessa ei veloitettu provisiota eikä veroa. Vapaavaluuttaseteleiden vaihdossa kannettiin 1 % ja muiden seteleiden 3 % provisiota ja veroa 9% tästä provisiosta.

Valuuttaosastolle ulkomailta saapuneiden maksumääräysten edellyttämät lomakkeet ym. paperit lähetetään myös matkapalveluun, josta vastaanottajat käyvät noutamassa rahat ja esittävät passinsa. Selvitetyt paperit palautetaan valuuttaosastolle.

Ulkomaanvaluuttaa myydessä taas kirjoitetaan matkustajalle valuutan vientiin oikeuttava todistus - déclaration autorisation de sortie, josta ilmenee myyty valuutamäärä, myös shekit, matkakreditiivit ja maksumääräykset sekä matkustajan antama ilmoitus, montakopäivää hän aikoo olla ulkomailta. Todistus on voimassa kuukauden, ja sen kääntöpuolella on paluumatkalla Ranskaan käytettävä valuutanilmoitus. Valuuttaa saa myydä 50 000 frangin vasta-arvosta. X)

Samana tiskinä takana kuin matkustajapalvelu työskentelee nuori kreivi Karl Mannerheim, joka ollessani siellä oli Wormsin pankin kolmas suomalainen ja hoiti tuonti- ja vientitoimi-

X) Nyttemmin vain passia esitettäessä, kun siinä on tarpeelliset viisumit.

DÉCLARATION - AUTORISATION DE SORTIE

VALIDITÉ 1 MOIS ET POUR UN SEUL VOYAGE

RÉSERVÉ A L'INTERMÉDIAIRE AGRÉÉ

WORMS & CIE
(Raison sociale de l'intermédiaire agréé)

Agence de **PARIS - 45, Boulevard Haussmann**

atteste avoir délivré à

M accompagné de(1) { personnes de plus de 15 ans de } { personnes de moins de 15 ans

(Nom et prénoms)

Nationalité :

Adresse :

Profession :

Se rendant à par muni du passeport N°
(pays de destination et de transit, s'il y a lieu)

1 - les instruments de paiement suivants, avec autorisation de les exporter :

..... **billets de banque** (2)

..... **chèques - lettres de crédit** (2)

2 - un virement de (2)

3 - l'autorisation d'acheter contre francs français, à une agence de voyages ou à une Compagnie de navigation aérienne ou maritime en France un bon de passage (Aller et retour) pour
(pays et ville de destination)
des bons d'échange à concurrence de francs français : (somme en lettres)

CACHET
DE L'INTERMÉDIAIRE
AGRÉÉ

L'intéressé nous a déclaré devoir séjourner jours
à l'étranger pour (3)

A , le 195

1. - A préciser si cette déclaration est utilisée pour plusieurs personnes figurant sur un seul passeport collectif.
2. - Indiquez la nature de la devise, la somme en lettres et, entre parenthèses, la somme en chiffres.
3. - Indiquez le motif du voyage.

DÉCLARATION - AUTORISATION DE SORTIE

VALIDITÉ 1 MOIS ET POUR UN SEUL VOYAGE

RÉSERVÉ A L'INTERMÉDIAIRE AGRÉÉ

WORMS & CIE
(Raison sociale de l'intermédiaire agréé)

Agence de **PARIS - 45, Boulevard Haussmann**

atteste avoir délivré à

M. accompagné de(1) { personnes de plus de 15 ans de } { personnes de moins de 15 ans

(Nom et prénoms)

Nationalité :

Adresse :

Profession :

Se rendant à par muni du passeport N°

(pays de destination et de transit, s'il y a lieu)

1 - les instruments de paiement suivants, avec autorisation de les exporter :

..... **billets de banque** (2)

..... **chèques - lettres de crédit** (2)

2 - un virement de (2)

3 - l'autorisation d'acheter contre francs français, à une agence de voyages ou à une Compagnie de navigation aérienne ou maritime en France un bon de passage (Aller et retour) pour (pays et ville de destination) des bons d'échange à concurrence de francs français : (somme en lettres)

CACHET
DE L'INTERMÉDIAIRE
AGRÉÉ

L'intéressé nous a déclaré devoir séjourner jours à l'étranger pour (3)

A , le 195

1. - A préciser si cette déclaration est utilisée pour plusieurs personnes figurant sur un seul passeport collectif.
2. - Indiquez la nature de la devise, la somme en lettres et, entre parenthèses, la somme en chiffres.
3. - Indiquez le motif du voyage.

DÉCLARATION à la RENTRÉE en FRANCE

RÉSERVÉ AU VOYAGEUR		
DEVICES ÉTRANGÈRES	MONTANT EN CHIFFRES	MONTANT EN LETTRES
Billets ou monnaie		
Chèques et lettres de crédit		

Les valeurs mobilières, titres et matières d'or doivent être déclarés mais ne peuvent être importés sans autorisation.

SIGNATURE :

A _____
le _____ 195 _____

RÉSERVÉ
A LA DOUANE

DATE DE RENTRÉE
EN FRANCE

Signature
du vérificateur

CACHET
DU BUREAU

NOTICE

A L'USAGE DES VOYAGEURS SE RENDANT A L'ÉTRANGER

1. - Il est interdit d'exporter ou d'importer plus de 1.000 fr. français en billets de banque.
2. - Les devises sont allouées par l'Office des Changes pour un voyage à l'étranger dont la durée est indiquée au recto de la présente formule.
Si la durée du séjour à l'étranger est inférieure à celle prévue, la dépense doit être réduite proportionnellement :
(S'il est alloué, par exemple, 200 fr. suisses pour un voyage de 10 jours, le voyageur, s'il reste 4 jours à l'étranger, ne peut utiliser que 80 fr. suisses).
Toute infraction à ces dispositions expose le voyageur à une forte amende.
3. - Le reliquat des devises non utilisées doit être cédé soit au bureau de change, à la frontière, soit sur présentation du passeport à un intermédiaire agréé, dans les huit jours du retour en France.
4. - A la rentrée en France, la déclaration doit être établie ci-dessus, avant le passage à la douane.

liite

tusten "domisiliointia", s.o. niiden merkitsemistä pankin hoidettaviksi ja ao. lomakkeen - fiche de contrôlen - täyttämistä tarvittavilla tiedoilla. Tämä lomake on taitearkki, jonka sisällä asiaan kuuluvat paperit talletetaan ja johon merkitään käsittelyn eri vaiheet. Näin rekisteröidyt asiakkaiden toimepiteet tiedoitetaan kuukausittain valuuttakonttorille. Ulkomaanvaluutoilla tai ulkomaisille frangitileille suoritettavia maksuja varten tarvittiin, erikoistapauksia lukuunottamatta, seuraavat todistukset:

1. yleisen tuontilisenssin alaiset tavarat	lisenssi
2. poikkeussäännön alaiset tavarat	tuonti-ilmoitus tai ilman muodollisuuksia
3. vapautetut tavarat	hankintasopimus
kuitenkin, kun toimitusaika oli poikkeusluontoinen	lisenssi

Ryhmään 1 kuuluvat tavarat ovat v. 1944 annetun asetuksen alaisia, mutta ne, joille lisenssi voidaan myöntää, on lueteltu 4.1.1951 annetussa ohjeessa ja ovat teollisuusraaka-aineita ja puolivalmisteita ja kalustoa, esim. puutavarat, kartonkitavarat ja lankakäämit. Ryhmään 2 kuuluvat mm. postilähetykset, Punaisen ristin lähetykset, piirustukset, näyttöteet, päällykset, käytetty irtaimisto, matkaeväät muodollisuuksitta sallittuina tuotaviksi ja julkaisut, joista tehdään ilmoitus, déclaration autorisation d'importation. - Ryhmä 3 käsittää kokonaan vapautetut OECE-maista tulevat tavarat sekä kiintiöihin kuuluvat. Belgialainen tavara saadaan maksaa vasta sen saavuttua Ranskaan. - Sopimuksen ohella on maksujen perusteena tuonti-ilmoitus, joka käy lisenssistä tullikäsittelyssä.

Viennistä on voimassa vastaavia määräyksiä. Milloin vienti ei ole kielletty, saadaan tavaraa lisäksi viedä enintään 50 000 frangin arvosta muodollisuuksitta, mutta tällöin saaduilla valuuttavaroilla ei voida hyvittää EFAC-tiliä, josta

Matkapalvelusta siirryin pankin viidennessä kerroksessa sijaitsevaan valuuttaosastoon, jossa jouduin olemaan jo aivan puhtaasti ranskalaisessa seurassa ja saatoin seurata työtapoja aivan läheltä. Osasto työskentelee yleisen tilan puutteen vuoksi yhdessä n. 6 x 8 m suuruisessa huoneessa, ja esimies, Monsieur Roussell, aivan nuori mies, istui vain n. 2 x 2 m suuruisessa, jonka erotti lasiseinä edellämainitusta. Osastolla oli seitsemän miestä ja seitsemän naista, joista viimeainituista kuusi puhtaaksikirjoittajaa ja yksi, joka hoiti terminkauppoja. Muut valuutta-asiat oli jaettu miesten kesken seuraavasti: 1. vientivaluutan myynti, 2. frangimääräiset ulkomaiset maksut, 3. tuonti, 4. valuutantarkkailu, 5. laskelmat, 6 papereiden järjestäminen ja asiapojan tehtävät. 7.: Eräs nuori ranskalainen opiskelija oli osastolla harjoittelijana. - Virkailijat olivat kaikki nuorta väkeä, minkä saattoi todeta myös muilla osastoilla. He olivat hyvin työkykyisiä, ja järjestys oli hyvä, mutta eri vaiheissa lukuisien muodollisuuksien mukaisesti käsiteltävien paperien määrä oli myös suuri. - Valuuttamääräisten erien tilitys hoidettiin kerrosta alempana ja frangitilit pohjakerroksessa olevalla kassaosastolla. Postitus oli kolmannessa kerroksessa, samoin sihteeristö, jossa usein jouduin käymään katsomassa osoitekorttista, jota siellä pidetään asiakkaista ym. koska viralliset lähteet usein ovat vanhentuneet. Päivän posti avataan M. Vienneyn työhuoneessa ja M. Roussell tuo itse valuuttaosastolle tulevat maksumääräykset, joista laaditaan vastaavat hyvitys-ilmoitukset.

1. Kun ulkomaanvaluutanmääräiset hyvitykset on merkitty päiväkirjaan, josta otetaan asialle järjestyksessä seuraava numero viitteeksi, on asiakkaalta pyydettävä vienti-ilmoitusta tai lisenssiä ja kauppalaskua koskevia tietoja sekä ohjeita, mihin saapunut valuutta on käytettävä. Tässä tarkoituksessa pankki liittää ilmoitukseensa näillä tiedoilla täy-

Valuntanbiovulus to distus

MINISTÈRE DES FINANCES

ATTESTATION DE CESSION DE DEVISES

OFFICE DES CHANGES

Bordereau K N°	Groupe	N° de la formule dans son groupe

Formule 104

RÉSERVÉ A L'OFFICE

Références :

N° C°

--	--	--	--	--	--

Mois

Année :

PARTIE A REMPLIR PAR OU AU NOM DU CLIENT BÉNÉFICIAIRE DU PAIEMENT

NOM ou raison sociale du bénéficiaire :

Profession Nationalité

Adresse

NATURE DES OPÉRATIONS (Rayer les mentions inutiles)

GROUPE I : Devises destinées à alimenter un compte étranger en francs
(Réservé aux banques) Nationalité du compte étranger en francs qui sera crédité :

GROUPE II : Rétrocession d'un reliquat de devises délivrées par l'Office des Changes
ou achetées au marché libre.

a) **Importation :** Devises délivrées sur licence d'importation N°
domiciliées chez
ou, pour affaires arriérées, suivant dossier N°

b) **Voyageurs :** Devises délivrées à un voyageur
Formule B n° émise par

b) **Autres cas** Explications et références de l'opération initiale :

GROUPE III : Produit d'exportations de marchandises
Engagement de change

Licence d'exportation N°
domiciliée chez

E F A C :

Pour les exportations non soumises à licence, date de l'exportation (passage
en douane) :

GROUPE IV : Autres règlements : en préciser la nature (voir au verso)

Date à laquelle la créance est devenue exigible

Pays de résidence du débiteur étranger

Cadre réservé
à l'Office des changes

TC.

O. R.

N° du C°
Pays

Nat. C°

N° Dossier

Produit.

N. O.

B.

PARTIE A REMPLIR PAR LA BANQUE (OU LA SUCCURSALE) QUI EFFECTUE LE PAIEMENT EN FRANCS AU BÉNÉFICIAIRE

1 - Désignation de la devise :

2 - Montant en devises de l'opération :

Griffe à date de la Banque (ou de la Succursale)

PARTIE A REMPLIR PAR L'INTERMÉDIAIRE AGRÉÉ

1 - Désignation de la devise :

2 - Forme (Rayer la mention inutile)

- 1 - Billets de Banque (ou monnaie métallique)
- 2 - Autres moyens de paiement (Virement, chèque
compte-courant, etc.)

3 - Devises vendues au fond de stabilisation :

- a) Montant
- b) Cours appliqué
- c) Contrevaieur en francs

**4 - Montant des devises vendues au
marché libre :**

Griffe à date de l'intermédiaire agréé :

Références de l'intermédiaire agréé

OPÉRATIONS DU GROUPE IV

Dans la plupart des cas, il suffit de porter sous rubrique du groupe IV celle des mentions suivantes qui convient.

1° SUBDIVISION

Règlements financiers courants
(Devises obligatoirement cessibles)

- a) Coupons et revenus de titres;
- b) Bénéfices de filiales ou succursales à l'étranger;
- c) Recettes des Compagnies de Transport, P.T.T., Radio, etc.;
- d) Recettes consulaires;
- e) Pensions, rentes viagères, loyers, intérêts, etc.;
- f) Traitements, honoraires, salaires, commissions, etc.;
- g) Primes ou indemnités d'assurances;
- h) Taxes sur brevets;
- i) Redevances commerciales;
- j) Exploitation de films;
- k) Droits d'auteur;
- l) Frais (impôts, frais bancaires, frais de procès etc.);
- m) Services divers.

2° SUBDIVISION

Dépenses diverses en France
de non-résidents

- a) Frais de voyage et de séjour en France de non-résidents;
- b) Dons et cadeaux;
- c) Frais d'escale en France de navires étrangers;
- d) Entretien d'Ambassades étrangères en France (ou de Consulats).

3° SUBDIVISION

Capitaux

- a) Souscriptions de Bons du Trésor par des non-résidents;
- b) Achat (ou souscriptions) de titres français par des non-résidents;
- c) Acquisition par des non-résidents de biens immobiliers sis en France;
- d) Participation à capital ou financement de succursale par des non-résidents;
- e) Avoirs appartenant à des résidents depuis une date antérieure au 9 Septembre 1939.

Partie à remplir par l'exportateur

Engagement de change (ou licence d'exportation) n°

Valeur de la marchandise exportée en francs :

en devises :

N° de la concordance du Tarif des douanes :

Date de passage de la marchandise en douane :

Échéance fixée pour le paiement :

Signature de l'exportateur,

ORDRES DE PAIEMENT EN DEVICES

En application de la réglementation des Changes, vous voudrez bien nous donner dans le délai d'un mois, à compter de la date valeur portée sur l'avis ci-joint, les instructions de vente (suivant leur origine) des devises mises à votre disposition en nous précisant si la cession doit être effectuée :

- a) pour la totalité au cours officiel du fonds de Stabilisation des Changes,
- b) pour la totalité au marché libre.

Pour les devises négociables au marché libre, vous nous ferez savoir si la cession doit être réalisée au mieux, à un cours limite pour les crédits supérieurs au minima traités en Bourse ou au cours moyen d'une date à choisir par vous dans le délai qui vous est fixé.

De toute façon vos instructions devront être accompagnées de la formule 104 ci-jointe dûment remplie; notamment s'il s'agit du règlement d'une exportation vous aurez à ajouter :

- 1° - le numéro et la **date d'émission** de l'engagement de change ou de la licence d'exportation couvrant ce règlement;
- 2° - vos factures ou des copies certifiées conformes;
- 3° - le nom de la Banque domiciliaire si vous ne nous avez pas chargés d'effectuer nous-même le contrôle financier de vos licences.

Nous attirons votre attention sur le fait que, sans réponse de votre part dans le délai fixé ou dans l'impossibilité d'exécuter vos ordres, nous nous verrons dans l'obligation de procéder à la vente de vos devises suivant les directives de l'Office des Changes aux Intermédiaires Agréés.

L'Avis n° 318 de l'Office des Changes autorisant les exportateurs à conserver 10% de la **valeur franco-frontière** de leurs exportations vous voudrez bien nous indiquer si vous désirez bénéficier de cette facilité. Dans l'affirmative, veuillez préciser sur vos factures la **valeur franco-frontière**, étant entendu que ces 10%, conservés en compte chez la Banque domiciliaire de vos licences ou engagements de change, ne pourront être utilisés par vous que dans les cas et contre les justificatifs prévus.

WORMS & CIE

TÉLÉPHONE

OPÉRA 62-50 (15 LIGNES)

INTER OPÉRA 37

ADRESSE TÉLÉGRAPHIQUE

LOCATOR-PARIS

R. C. SEINE 24.842

L. B. F. 200

SERVICES BANCAIRES

PARIS, le
45, BOULEVARD HAUSSMANN (IXe)

DESTINATAIRE

Banque étrangère

d'ordre de

*Account de
recevoir*

pour compte de

Nous bonifions à

nous disons :

Client français

Suivant vos instructions du

Vos dévoués,

P. P^{re} WORMS & Cie

montant dont vous avez crédité notre compte.

W. 410 (1) - 6000 - IMP. E. ASTOLFI - SCEAUX

WORMS & CIE

TÉLÉPHONE

OPÉRA 62-50 (15 LIGNES)

INTER OPÉRA 37

ADRESSE TÉLÉGRAPHIQUE

LOCATOR-PARIS

R. C. SEINE 24.842

L. B. F. 200

SERVICES BANCAIRES

ORDRE de PAIEMENT
RÉVOCABLE

PARIS, 1^e
45, BOULEVARD HAUSSMANN (IXe)

SUIVANT INSTRUCTIONS DE

Banque étrangère

d'ordre de

pour compte de

Nous tenons à votre disposition

100 000

nous disons :

VAL.

DESTINATAIRE

Client français

Vos dévoués,

P. P^{re} WORMS & Cie

suivant les modalités exposées dans l'avis ci-joint.

W. 410 (2) - 6000 - IMP. E. ASTOLFI - SCEAUX

WORMS & CIE

TÉLÉPHONE

OPÉRA 62-50 (15 LIGNES)

INTER OPÉRA 37

ADRESSE TÉLÉGRAPHIQUE

LOCATOR-PARIS

R. C. SEINE 24.842

L. B. F. 200

SERVICES BANCAIRES

PARIS, 1^e

45, BOULEVARD HAUSSMANN (IXe)

DESTINATAIRE

d'ordre de

pour compte de

Nous bonifions à

nous disons :

*Copie
pour le Courrier*

Suivant vos instructions du

Vos dévoués,
P. P^{re} WORMS & Cie

montant dont vous avez crédité notre compte.

W. 410 (3) - 6000 - IMP. E. ASTOLFI - SCEAUX

TICKET

DE

DEBIT

SERVICES BANCAIRES

Journée du

ANNEXE DEVISES REPATRIABLES

COMpte A DÉBITER

Banque étrangère

Valuutta myy-
dään pörssissä tällaisille
lapuille tehtyjen merkintö-
jen perusteella.

WORMS & Cie

45, BOUL. HAUSSMANN - PARIS IXe

TÉL. OPÉRA 62-50 (15 lignes)

R. C. Seine N° 24.842 - L. B. 200

Henkilökunnalle tilattiin yhteisesti saippuaa, nylonsukkia, makeisia ja niinkuin tässä tapauksessa viinejä:

1	Martini	343	x
1	Mummat	277	281
1	Malaga	271	278
		<hr/>	
		F 891.-	

Hinnat olivat halvemmat kuin kaupassa, mutta nousivat niinkuin korjauksista näkyy, huhtikuussa.

358
281
278

917
H0

957

tettävät lomakkeet. Saapumisilmoitus asiakkaalle kirjoitetaan - ordre de paiement révocable - läpilyönnillä, päällymmäisen kappaleen ollessa tunnustus ulkomaiselle pankille vastaanotosta. Jäljennöksiä jää pankille heljä: 1. postitusosastolle, 2. veloitusvientiiä varten osoittaen ulkomaisen pankin tiliä reskontrassa, 3. hyvityslappu osoittaen saman pankin kautta saatujen valuuttojen järjestelytiliä, auxiliaire devises rapatriables, milloin ei voida suoraan hyvittää asiakkaan tiliä, 4. arkistokappale osoittaen vastaanottajan hyvittämisen samoin kuin 1. kappale. Jotta puhtaaksikirjoittaja tietäisi täyttää lomakkeen oikein, merkitsee asiaa käsittelevä virkamies tarvittavat tiedot monistetulle selvityslomakkeelle, johon kirjeet ym. liitetään ja joka sitten säilytetään pankissa kansien sisällä. Tämä paperikokoelma, dossier, on muitten samanlaisten joukosta helposti löydettävissä viitenumeronsa mukaan, kun maksun vastaanottajan ohjeet saapuvat.

Näistä tulee ilmetä valuutan luovuttajan nimi, hänen lisenssinsä tai vienti-ilmoituksensa numero, hänen käyttämänsä domisilientipankki, maksun aihe, hyvitetävä tili tai muu maksutapa ja haluaako hän käyttää EFAC-etua. Pankin tilitysyhdistelmä täydennetään sen mukaisesti ja pörssissä myytävä valuutta merkitään kussakin tapauksessa ao. virkamiehelle annettavalle pienelle lapulle, josta tiedot yhdistetään laskelmaan myytävän nettomäärän selville saamiseksi huomioon ottaen toisaalta täten käytettävissä olevat valuutat ja toisaalta tuontimaksuihin tarvittavat erät. Mainitut pienet laput pankin edustaja vie mukanaan pörssiin voidakseen heti ilmoittaa, missä ulkomaisessa pankissa mikin erä on. Niistä tulee siis ilmetä kirjeenvaihtajapankin nimi sekä rahamäärä ja valuuttaosaston viitenumero.

Samalla tavalla käsitellään vientiremburssiosastolta tulevat valuutanmyyntimääräykset.

Kun sitten päivittäin pörssiajan jälkeen - paitsi lauantaina, jolloin pörssi on suljettu - saadaan tietää kurssinoteeraukset, voidaan selvitysyhdistelmä täyttää lopullisesti. Vapaavaluuttapörssissä myytyjen valuuttojen, s.o. USA:n, Kanadan, Belgian, Sveitsin, Portugalin ja Djibutin valuuttojen vasta-arvolle lasketaan provisiota 2 o/oo enintään 10 milj.fr. eristä ja 1 o/oo suuremmista sekä virallisessa pörssissä myydyistä 1/8 %, vähintään 50 fr, 1 o/oo 10 - 20 milj.fr. ja 1/2 o/oo suuremmista eristä. Kulut lasketaan 115 frangiksi ja valuuttatodistuksesta 50 fr. Veroa 9% agion summasta. Muilta paitsi skandinaavialaisilta asiakkailta ja tilinhaltijoilta perittiin maksuprovisiota 75 fr. enintään 100 000 frangin eristä, 120 fr. enintään 200 000 fr, 150 fr. enintään 500 000 fr ja 250 fr sitä suuremmista eristä. Kirjeenvaihtajan hyvitysilmoituksen vastaanottamispäivästä laskettiin valuuttapäivään enintään seuraavat ajat vasta-arvon mukaan:

9 päivää 100 000 fr pienemmistä eristä
5 " 100 000 - 500 000 fr
sekä Banque de France'lle osoitetun
luovutusmääräyksen päiväyksestä lukien
3 päivää, milloin erä ylitti 500 000 fr.

Näin ei käsitellä Suomesta tulleita maksumääräyksiä, koska meikäläisillä pankeilla on frangitilit Wormsissa eikä Suomen markkaa noteerata pörssissä, joten markkoissa ilmaistut selvitykset on kielletty.

2. Suomesta ja eräistä muista maista lähetetään siis frangimääräisiä maksumääräyksiä, joita käsittelee toinen Wormsin virkamies. Hän merkitsee päiväkirjaansa niiden saapumispäivän, lähettäjän, viitenumeron, frangimäärän ja vastaanottajan nimen ja laatii yllä selostettua muistuttavan monistetun selvitysyhdistelmän merkiten siihen ensin saapuneen kir-

Frangimääräisten maksumääräysten selvitysyhdistelmä.
 ORDRES de PAIEMENT en FRANCS ETRANGERS
 en FAVEUR de :

Référence : K.B.

Montant :

Instruction de :	:	Règlement de frs.
à :	:	par débit A.R.E.
du :	:	1° - avis de crédit en compte
Avis de :	:	2° - par chèque ou virement
débit banquier frs	:	demandé le par
valeur frs	:	
Crédit A.R.E.	:	3° - par caisse (espèces
P.P.	:	(poste
	:	(compensation
P.P.R.T.C.A.T.	:	comptes E.F.A.C. frs :
	:	par débit A.R.E.
Avis de mise à la disposition	:	
fait le :	:	(Avis de crédit :
par :	:	(Virements bancaires :

Justifications - 200.000

104 bis - 111 -

du

frs

E.F.A.C. frs

Attestation (10 % rééquipement
 (ordinaire
 ("

Licences à imputer et
 à retourner

contrôlé par :

fait le: par

visa courrier

Selvitysyhdistelmän täyttäminen.
Esim.

FRANGIMÄÄRÄINEN MAKSUMÄÄRÄYS

Viite 4769 K.B.

N.N. :n hyväksi
Määrä : fr. 18,989.-

Suomen Pankin :n ohjeet	:	Selvitys	
Helsingi :stä	:	veloitus järj.tilillä	Fr. 18,776.-
päiv. 17/5	:	1 -	
Kirjoitetaan sille veloitus val. 21/5	:	2 -	
Fr. 18,989.-	:		
Hyvitys järjeste-lytilille	:	3 - suoritus	18,776.-
Provisioiden tilille	:	pankkiclearingitse	16,878.-
195.-	:	= netto vähennettyä kalut ja 10%	
Verojen tilille	:	EFAC-tilille 10%	Fr. 1,898.-
18.-	:		
Käytettäväksi aset- tanut	:	pankkisiirrolla	
päiv.	:		

Täytetään asiakaalta saaduilla tiedoilla

Selitykset

lisenssi No. 777 A 1037 brutto Fr. 18,989.- EFAC 10% 1,898.-

Domisilioitu Société Générale'n Konttoissa CB.

:10% kalustotilauksia varten 1 kpl. NN:lle
Todistukset: tavallinen 1 kpl. Ste Générale'n CB:lle

Tark.

Lisenssi täytettävä sekä lasken
palautettava NN:lle.

RECouvreMENT EN FRANCS ÉTRANGERS D'UNE CRÉANCE SUR L'ÉTRANGER

OFFICE DES CHANGES

Bordereau K bis N°	Groupe	N° de la formule dans son groupe

Formule 104 bis

RÉSERVÉ A L'OFFICE

Références :

N° C°

--	--	--	--	--

Mois

Année :

PARTIE A REMPLIR PAR OU AU NOM DU CLIENT BÉNÉFICIAIRE DU PAIEMENT

NOM ou raison sociale du débiteur :

Profession Nationalité

Adresse

NATURE DES OPÉRATIONS (Rayer les mentions inutiles)

GROUPE I : Prélèvement de devises par le titulaire du compte étranger en francs

(Réserve aux banques) N° de l'autorisation délivrée par l'Office

GROUPE II : Annulation totale ou partielle d'un paiement antérieur envers l'étranger

a) **Importations** : paiement effectué à l'étranger sur licence d'importation

N° ou pour affaires arriérées, suivant dossier N°

b) **Autres cas** Explications et références de l'opération initiale:

--	--	--	--	--

GROUPE III : Produit d'exportations de marchandises

Licence d'exportation N°

domiciliée chez

Pour les exportations non soumises à licence, date de l'exportation (passage en douane) :

GROUPE IV : Autres règlements : en préciser la nature (voir au verso).....

Date à laquelle la créance est devenue exigible.....

Cadre réservé
à l'Office des changes

TC.

O. R.

N° du C°
Pays

Nat. C°

N° Dossier

Produit.

N. O.

B.

PARTIE A REMPLIR PAR LA BANQUE (OU LA SUCCURSALE) QUI EFFECTUE LE PAIEMENT EN FRANCS AU BÉNÉFICIAIRE

Montant brut du règlement :

Griffe à date de la Banque ou de la Succursale)

**PARTIE A REMPLIR PAR L'INTERMÉDIAIRE
QUI TIEN LE COMPTE ÉTRANGER EN FRANCS DÉBITÉ**

1° - Nature du compte étranger en francs débité

Ex. : Compte étranger belge.
Compte nouveau belge.
Compte étranger suisse.
Compte suisse "I", etc...

2° - Désignation du Titulaire du Compte étranger en frnes débité :

3° - Montant débité :

dont EFAC :

Griffe à date de l'intermédiaire :

Références de l'intermédiaire :

9972

OPÉRATIONS DU GROUPE IV

Dans la plupart des cas, il suffit de porter sous rubrique du groupe IV celle des mentions suivantes qui convient.

1° SUBDIVISION

Règlements financiers courants

- a) Coupons et revenus de titres;
- b) Bénéfices de filiales ou succursales à l'étranger;
- c) Recettes des Compagnies de Transport, P.T.T., Radio, etc.;
- d) Recettes consulaires;
- e) Pensions, rentes viagères, loyers, intérêts, etc.;
- f) Traitements, honoraires, salaires, commissions, etc.;
- g) Primes ou indemnités d'assurances;
- h) Taxes sur brevets;
- i) Redevances commerciales;
- j) Exploitation de films;
- k) Droits d'auteur;
- l) Frais (impôts, frais bancaires, frais de procès etc.);
- m) Services divers.

2° SUBDIVISION

Dépenses diverses en France de non-résidents

- a) Frais de voyage et de séjour en France de non-résidents;
- b) Dons et cadeaux;
- c) Frais d'escale en France de navires étrangers;
- d) Entretien d'Ambassades étrangères en France (ou de Consulats).

3° SUBDIVISION

Capitaux

- a) Souscriptions de Bons du Trésor par des non-résidents;
- b) Achat (ou souscriptions) de titres français par des non-résidents;
- c) Acquisition par des non-résidents de biens immobiliers sis en France;
- d) Participation à capital ou financement de succursale par des non-résidents;
- e) Rapatriement d'avoirs à l'étranger appartenant à des résidents depuis une date antérieure au 9 Septembre 1939.

jeen lähettäjän ja päivämäärän, sen tililtä veloitettavan frangimäärän ja valuuttapäivän, joka on kirjeeseen leimattu vastaanottopäivä, sekä järjestelytilille A.R.E. hyvitetävännettömäärän ao. tileille tulevan provision ja veron. Viimemainitut lasketaan seuraavan tariffin mukaan:

	Tilinhaltijalta		Muilta	
	Provisio	Vero	Prov.	Vero
vähintään 10 000 fr	170 fr	15 fr	170 fr	15 fr
" 50 000 "	195 "	18 "	195 "	18 "
" 100 000 "	220 "	20 "	240 "	22 "
yli 100 000 "	240 "	22 "	270 "	25 "

Vastaanottajapankeilta ei veloiteta tätä provisiota ja veroa. Marseillen, Alger'n ja Casablancan haarakontto-reilla on tilit, joita hyvitetään tavallisessa järjes-tyksessä niiden asiakkaille osoitetuilla erillä. "Pienis-tä" maksuista veloitetaan vain 100 fr provisiota ja 9 fr veroa, ja eräillä Wormsin yhtiöön läheisessä suhteessa olevilla asiakkailla on tässä suhteessa erikoistariffi.

Kun vastaanottajalla on pankissa tili tai kun muu-toin voidaan suorittaa maksu heti, ei hyvitetä järjestely-tiliä A.R.E. vaan ao. tiliä, niin myös esim. matkustajalle tulevia maksuja suoritettaessa matkapalvelun kautta. Seli-tyksiä pyytämättä voidaan myös heti suorittaa maksuja, jos selviää, että ne käsittävät arvopapereiden korkoja, haarakonttoreiden voittoja tai rahoitusvaroja, kuljetus-liikkeiden tuloja, eläkkeitä, vuokria, palkkoja, vakuutus-palkkioita, patenttimaksuja, veroja, lahjoja, satamamak-suja, lähetystöjen ja konsulaattien määrärahoja, arvopape-reiden ja irtaimiston ostohintoja tai Ranskassa asuville henkilöille ennen syyskuun 9 päivää 1939 kuuluneita varoja. Selvityksestä annetaan maksun saajalle todistus, jonka avulla hän valuuttakonttorille osoittaa vastuuvapautensa sen perimisen suhteen. Milloin maksu ei ole tämän luontoi-nen, on häneltä vaadittava samantapainen selvitys kuin jo

selostettua vieraan valuutan myyntiä varten, sekä ohjeet, haluaako hän käyttää hyväkseen ns. EFAC-etua. Asiakkaalta sittemmin saatujen ohjeiden mukaan tilitetään erä A.R.E. järjestelytililtä hänen haluamallaan tavalla, selvitysyhdistelmä täytetään lopullisesti lisenssiä, domisiliointia ja selvitystapaa koskevilla tiedoilla, ja puhtaaksi kirjoittajat laativat vastaavat kirjeet näitten merkintöjen perusteella.

EFAC-tilille saa ulkomaisten maksujen vastaanottaja siirtää dollarialueilta tulevia vientivaluuttoja 15% sekä muualta tulevia 10% vientitavaran fob- tai vapaasti-rajalla lasketun arvon mukaan. Näillä varoilla saivat -vrt. alla -valuuttapankit tehdä arbitraasikauppoja tililtä tilille ja myös pörssissä. Mielestäni ansaitsee tässä yhteydessä maininnan seuraava tapaus: Suomen Pankki oli myöntänyt fran-geja erälle italialaiselle diplomaatille auton ostoa varten mutta ilmoittanut maksumääräyksessään vain tehtaan kirjeen viitteenä. Asia aiheutti vaikeuksia maksun saajalle, joka erehdyttävän viitteen perusteella sai koko maksun tilitetyksi samalla kertaa ja joutui osoittamaan ilmoitetun viitteen epäasialliseksi, koska hän niinkuin viejät yleensä halusi käyttää EFAC-etua.

Jouduin myös tutkimaan seuraavaa tapausta: Société Générale oli 27.2.50 ilmoittanut erälle Lenfantille saaneensa Sveitsistä hänen hyväkseen fr 299.284 ja lähetti määrätyt lomakkeet täytettäväksi tiedustellen ohjeita EFAC-tilin käyttöön nähden ym. Lenfant kirjoitti Wormsille asiaa lähettäen lomakkeet tälle ja ilmoittaen, että vienti oli tapahtunut 17.12.49 ja että hän halusi käyttää EFAC-etua. Worms lähetti paperit edelleen Société Généralelle, joka sittemmin ilmoitti Lenfantille maksavansa hänen saatavansa Wormsille, ja tämä lähetti sitten Lenfantille todistuksen valuutan perimisestä, mutta parisen kuukautta myöhemmin

Worms lienee huomannut, ettei asia ollutkaan selvä, koska L'ltä tiedusteli, missä pankissa vienti oli domisilioitu. Sitten ei kuulunut mitään asiasta, kunnes valuuttakonttori 4.11.50 kehoitti Lenfantia 8 päivän kuluessa ilmoittamaan syyn, miksi fr 299,500.- lisensillä v:lta 1949 ei ollut peritty Ranskaan. Kun selitys annettiin, päätti valuuttakonttori, että koska toimitus ei ollut domisilioitu, EFAC-etua ei voida sallia käytettävänä, ja vielä jonkin aikaa jatkuneen kirjeenvaihdon jälkeen, oli Wormsin vihdoin 28.3.51 maksettava pois Lenfantille hänen EFAC-tilillään olleet 10% vientimaksusta.

Nimi EFAC osoittaa, Exportation frais accessoires, että varat on tarkoitettu käytettäväksi vientiin liittyvien rahti-, provisio-, mainos- yms. maksuihin, mutta ne saadaan käyttää myös raaka-aineiden ja kaluston maksamiseen, mutta tällöin on ostot kokonaan maksettava EFAC-varojen puitteis- sa. Säännöt olivat voimassa 21.4.48 alkaen 10% hyvityksestä ja 22.250 alkaen 15% hyvityksestä dollarivaluutalla, mutta marraskuussa 1951 annetuilla määräyksillä on termiinkaupat näillä varoilla ja samoin arbitraasi ja pörssi-kaupat niillä tehty riippuviksi valuuttakonttorin luvasta.

Ellei asiakkaalla itsellään ole arbitraasia varten sopivaa valuuttaa, on kate yritettävä saada luovutetuksi jonkun muun asiakkaan EFAC-tililtä tai pörssissä luvalla niinkuin mainittu. Arbitraasi toisen asiakkaan kanssa tapah- tuu kahdessa vaiheessa valuutanjärjestelytilin kautta. Valuu- tan myynnistä annetaan maksumääräys ulkomaalaiselle pankille tai shekki. Provisio lasketaan erikoistariffin^{mukaan}, ja asiakkaalle annetaan EFAC-varojen käyttöä osoittava todistus valuuttakont- toria varten. - Marraskuussa 1951 annetuilla määräyksillä veloitetaan pankit luovuttamaan Banquede Franceäsa pidettä- välle tilille osa vientivaluutoistaan, EFAC-varoista ja ter- miinikauppojen katteeksi ostamistaan käteisvaluutoista.^(arista-)

TODISTUS, JONKA PANKKI ANTAA
VALUUTTAKONTTORIA VARTEN.

" T O D I S T U S

Me allekirjoittaneet, WORMS & Cie, lainmukaisen
toimiluvan saanut valuuttapankki - Intermédiaire de Change
agrée - todistamme, että

N.N.'n

meillä pitämä _____ valuutan määräinen EFAC-tili osoittaa
F _____: suuruisen saldon haltijan hyväksi ja että
sanottu määrä tällä tilillä on varattu

_____ tavarana nimi

maahan tuontia varten.

Samalla todistamme, että varoja on tälle EFAC-tilille karttunut

- arbitraaseista muita valuuttoja vastaan, jotka vuorostaan tulevat _____
- vientisuoritusten yhteydessä varatuista _____%:n eristä.

WORMS & Cie

Päiväleima. "

EFAC - ARBITRAASEJA

1. Euroopan taloudellisen yhteistominnan ulkopuolella olevien maiden valuutassa:

N.N:n on maksettava Helsinkiin 50,000 fr. ja hänellä on Rkr 1000 EFAC-tilillä:

- Crédit Lyonnais etsii Ruotsin kruunuja ja luovuttaa Suomen EFAC-frangeja;
- Worms etsii Suomen EFAC-frangeja ja luovuttaa Ruotsin kruunuja.

Veloitetaan N.N:n Rkr-tiliä

Hyvitetään Wormsin Tukholman-kirjeenvaihtajan reskontra-tiliä ja määrätään Tukholmassa maksettavaksi Crédit Lyonnais'n kirjeenvaihtajalle ao. Rkr-määrä Worms saa maksumääräyksen Helsingin-kirjeenvaihtajaltaan, joka on saanut 50,000 frangin hyvitys ilmoituksen Crédit Lyonnais'ltä.

Veloitetaan Helsingin-kirjeenvaihtajan frangitiliä
Hyvitetään N.N:n Suomen EFAC-tiliä.

Sitten voidaan viimeainittua tiliä veloittamalla antaa suomalaiselle kirjeenvaihtajalle määräys N.N:n ohjeiden mukaisesti.

2. Euroopan taloudellisen yhteistoimintajärjestön puitteissa.

Arbitraasi punta-EFAC-tilikatteen saamiseksi.

- 1/ Luovutetaan Ruotsin kruunuja
- 2/ Ostetaan 50 puntaa
à 981 = Fr 49,050 eli à 67.55 = 726:12

Veloitetaan N'n Rkr-EFAC-tiliä Rkr 726:12
Hyvitetään N'n frangikäyttötiliä Fr. 49,050 : -

Veloitetaan N'n " " "
Hyvitetään " punta-EFAC-tiliä 50 punnalla

Sitten voidaan veloittaa N'n punta-EFAC-tiliä 50 punnalla ja antaa tälle määrälle maksumääräys Englannin-kirjeenvaihtajalle.

3. Tuontiin liittyvät työt valuuttaosastolla jakaantuvat myös sen mukaan, tarvitaankonmaksuihin valuuttoja vai vieraan maan tililtä frangeja. Koska pankit eivät ole oikeutettuja pitämään ulkomaisten kirjeenvaihtajien luona varoja yli kuukauden ajan, paitsi EFAC-tilejä, on valuutta ostettava pörssistä. Valuuttaprovisio on sama kuin yllä mainittu valuutan myynnistä asiakkaan puolesta, ja lisäksi lasketaan maksuprovisiota $1/16$ % sekä kulut ja verot. Frangimääräisistä maksumääristä on maksuprovisio $1/8$ %. Puutavarakauppaan sovelletaan laskevaa asteikkoa: 20 milj. frangiin asti $1/16$ %, 20 - 50 milj. $1/32$ % ja sen ylittäviltä eriltä $1/64$ %.

Ostaja esittää suoritettavaa maksua vastavan laskun kaksoiskappaleen ja tullin leimaaman maahantuontitodistuksen tai lisenssin. Pankki myy pörssissä ostamansa valuutan ostajalle ja ilmoittaa hänelle tästä lomakkeella, joka käsittää 2 alkuperäistä kappaletta, joista toinen asiakasta, toinen ulkomaista kirjeenvaihtajaa varten, ja jäljennöksiä on erivärisiä, kokonaista 7 kappaletta: 1. postitusosastolle, 2. asiakkaan veloituskopio, 3. vastaava tilityskappale, 4. valuuttatilin hyvitys, 5. pörssissä tapahtunutta valuutan ostoa osoittava kappale, 6. ulkomaan kirjeenvaihtajan reskontrahyvitys, 7. asiakkaan nimellä säilytettävä arkistokappale.

4. Valuutantarkkailupuolta hoitaa erikoistehtävänään yksi osaston virkamiehistä, joka lisäksi tarkastaa lähtevän ja saapuvan postin, sanelee osaston kirjeitä ja on esimiehen poissaollessa tämän sijainen. Hän kertoi, että hänen mielestään on melkein mahdotonta seurata kaikkia valuutan säännöstelyn alalla annettuja määräyksiä, joita ainomaan muutettiin. Kun tätä säännöstelyä on jo käsitelty edellä tai tulee ^{se} tarkas-

Frontmaksuzje selv'tys

REGLEMENT PAR DELEGATION

REF:RD -

Donneur d'ordre :

Instructions du :

Montant :

Cette somme sera portée ~~sur~~
crédit de :

par :

pour compte de :

Avis de debit

En reglement de cette opération conclue
avec vous

Comptes d'ordre

Au cours de :

Compte et

Nous vous débitons
de la contrevaieur.

P.P.

Frais de télégramme

R.T.C.A.T.T.

Nos frais et commissions

Taxe

Net

Retour au client :

Valeur

en compte

Justifications :

Vérifie par :

formule 4 : Lic-C-I.

à imputer et rendre

fait le par

à la domiciliation-

formulaire 3 -

Visa final

DÉCLARATION DE RÈGLEMENT A L'ÉTRANGER - DEVICES

Bordereau E N°	Groupe	N° de la formule dans son groupe

Références :

Formule 4

RÉSERVÉ A L'OFFICE

N° C°

--	--	--	--	--	--

Mois

Année :

PARTIE A REMPLIR PAR OU AU NOM DU CLIENT ACHETEUR DES DEVICES

Cadre réservé à l'Office des changes

PARTIE A REMPLIR PAR LA BANQUE (OU LA SUCCURSALE) QUI PRÉSENTE LA DEMANDE DE RÈGLEMENT

NOM ou raison sociale du débiteur :

Profession Nationalité

Adresse

NATURE DES OPÉRATIONS (Rayer les mentions inutiles)

GROUPE I : Transfert en devises de sommes prélevées sur comptes étrangers en francs

Réservé aux Nationalité du compte étranger frs débité
banques Dossier autorisé par l'Office N°

GROUPE II : Restitution de devises (annulation, extournes).

Explications et références de l'opération initiale :

GROUPE III . Règlement d'importations de marchandises ou de frais accessoires.

	Licence (ou D.A.I.) numéro	Éventuellement dossier numéro
a) Importations.		
b) Frais accessoires à l'importation . . .		
c) Frais accessoires à l'exportation . . .		

GROUPE IV : Autres règlements : en préciser la nature (voir au verso).....

Pays bénéficiaire :

Dossier autorisé par l'Office N°

TC.

O. R.		
-------	--	--

N° du C° Pays		
------------------	--	--

Nat. C°		
---------	--	--

N° Dossier

--	--	--	--

Produit.

N. O.		
-------	--	--

B.

1 - Désignation de la devise :

2 - Montant en devises, demandé :

Griffe à date de la Banque (ou de la Succursale)

Partie à remplir par l'intermédiaire agréé

1 - Désignation de la devise :

2 - Forme (Rayer la mention inutile)

- 1- Billets de Banque (ou monnaie métallique)
- 2- Autres moyens de paiement (Virement, chèque, etc...)

3 - Montant en devises, délivré :

4 - Cours appliqué

5 - Contrevaieur en francs :

Griffe à date de l'intermédiaire :

Références de l'intermédiaire :

OPÉRATIONS DU GROUPE IV

Dans la plupart des cas, il suffit de porter sous rubrique du groupe IV celle des mentions suivantes qui convient.

1 ^o SUBDIVISION	2 ^o SUBDIVISION	3 ^o SUBDIVISION
Règlements financiers courants	Dépenses diverses à l'étranger	Capitaux
a) Coupons et revenus de titres; b) Bénéfices de filiales ou succursales en France de firmes étrangères. c) Recettes des Compagnies de Transport, P.T.T., Radio, etc.; d) Recettes consulaires; e) Pensions, rentes viagères, loyers, intérêts, etc.; f) Traitements, honoraires, salaires, commissions, etc.; g) Primes ou indemnités d'assurances; h) Taxes sur brevets; i) Redevances commerciales; j) Exploitation de films; k) Droits d'auteur; l) Frais (impôts, frais bancaires, frais de procès etc.); m) Services divers.	a) Frais de voyage à l'étranger; b) Frais d'entretien de Français séjournant à l'étranger. c) Frais d'escale à l'étranger de navires français. d) Paiements bénévoles en faveur de non résidents de nationalité étrangère (dons et cadeaux).	a) Remboursement de Bons du Trésor appartenant à des non-résidents. b) Remboursement ou vente en France de titres français appartenant à des non-résidents. c) Vente en France de biens immobiliers sis en France, appartenant à des non-résidents. d) Transfert à l'étranger de divers avoirs en France, appartenant à des non-résidents. e) Investissements à l'étranger par des résidents (achat ou souscription de titres étrangers, achat d'immeubles sis à l'étranger, participations, financements, etc.)

WORMS & CIE

R. C. SEINE 24.842

TÉLÉPH : OPÉRA 62-50 (15 LIGNES)
TÉLÉGR. : LOCATOR-PARIS

CHÈQUES POST. : PARIS C. C. 1418-95

SERVICES BANCAIRES

L. B. 200

NOTRE VENTE

PARIS (IXe ARR)
45, Boul. Haussmann

le

DESTINATAIRE

Suivant notre entente

nous vous **CÉDONS**

..... valeur Cette somme sera portée au CRÉDIT de

.....
.....
.....

par

par le DÉBIT de votre compte chez vous.
Vos dévoués
P. P^{re} WORMS & Cie

au cours de

En règlement de cette opération traitée avec vous

nous avons DÉBITÉ votre compte

chez nous de

Valeur

Soit

Net

Frais et commission

Taxe

Vos dévoués,
P. P^{re} WORMS & Cie

tettavaksi valuuttakonttorin yhteydessä, en tässä syvenny asiaan. Mainittakoon, että domisiliointia koskevat määräykset oli juuri kodifioitu vuoden vaihteessa, jolloin yhdellä tekstillä kumottiin 111 entistä.

Kaikki kirjeenvaihto ~~oli~~ ranskankielistä. Kolmannessa kerroksessa oli kyllä kielitaitoinen sihteeri, joka joskus laati muunkielisiä kirjeitä ulkomaille, kun vastaanottaja ei hallinnut ranskaa tarpeeksi, ja joka usein käänsi ranskaksi ulkomailta saapuneita kirjeitä.

5. Osaston valuuttalaskelmat käsittivät saatua ja tarvittua ulkomaanvaluutta ja niitä varten sai ao. virkamies oman osaston sekä remburssiosaston vienti- ja tuontipuolelta pörssitehtäviä osoittavat laput, joista hän laati yhdistelmän. Tämä oli päivittäin joka valuutasta erikseen laadittava laskelma, johon merkittiin viitteet, ulkomaan kirjeenvaihtajan nimi sekä päivän kurssi, kun tämä oli ilmoitettu. Sen mukaan laskettiin sitten vasta-arvot, jotka verrataan muiden virkamiesten samanaikaisesti laskemiin. Yhdistelmään merkitään termiinikaupat erikseen. Osastolla oli esiintynyt seuraavia valuuttoja v. 1950: USAn, Kanadan, Englannin, Ruotsin, Norjan, Tanskan, Belgian, Sveitsin, Tshekkoslovakian, Portugalin, Hollannin, Egyptin, Saksan, Djibutin, helmikuusta¹⁹⁵¹ alkaen Italian, ja frangeisissa oli tilejä seuraavien maiden kanssa: Suomi, Argentiina, Brasilia, Australia, Libanon, Puola, Espanja, Kreikka, Unkari, Intia, Israel, Japani, Islanti, Paraguay, Peru, Syyria, Turkki, Uruguay, useimmilla tileillä vain hajaeriä paitsi ensinmainituilla. Helmikuussa suomalaisille tileille hyvitettyjä eriä ilmoitti Worms & Cie Banque de Francelle olevan yhteensä 172 138 387 fr. Suomen Pankin vahvistaman tiliotteen mukaan oli saldo 28.2.51 Wormsissa 10 290 940 fr.

Käsityksen osaston ja pankin työstä antavat seuraavat tilastotiedot, jotka osoittavat, paljonko on eräitä valuuttoja

myyty asiakkaille ja ostettu heiltä sekä paljonko frangeja on ulkomaisten kirjeenvaihtajien tileille hyvitetty ja niiltä veloitettu vv. 1949 ja 1950:

		1949			1950				
Myyty	<u>US</u> dollarit	5	835	216	2	210	114		
Ostettu	" "	10	936	188	5	667	769		
Hyvitetty	" Rfr	8	688	600	27	207	686		
Veloitettu	" "	3	730	932	13	006	547		
Myyty	<u>UK</u> punnat	1	037	484	1	480	224		
Ostettu	" "		778	512	2	444	783		
Hyvitetty	" Rfr	14	088	600	41	154	544		
Veloitettu	" "	22	370	208	45	220	302		
Hyvitetty	<u>Suom.</u> Rfr	1	218	682	464	1	215	148	024
Veloitettu	" "	1	224	086	004	763	890	267	
Myyty	<u>Ruots.</u> Rkr	61	746	636	63	361	069		
Ostettu	" "	18	294	048	21	440	352		
Hyvitetty	" Rfr	213	247	920	920	820	024		
Veloitettu	" "	213	196	824	627	794	116		
Myyty	<u>Sveitsin</u> Fr	3	741	588	3	197	696		
Ostettu	" "	3	618	192	4	638	712		
Hyvitetty	" Rfr	7	695	108	34	775	030		
Veloitettu	" "	9	592	248	350	524	776		
Myyty	<u>Belgian</u> Fr	53	116	212	89	324	509		
Ostettu	" "	175	235	100	136	093	229		
Hyvitetty	" Rfr	25	820	652	95	996	116		
Veloitettu	" "	44	852	724	515	933	568		
Myyty	<u>Tanskan</u> Kr	9	891	240	9	308	664		
Ostettu	" "	1	773	436	2	609	891		
Hyvitetty	" Rfr	52	606	904	3	650	867		
Veloitettu	" "	52	896	756	181	531	936		
Myyty	<u>Tšekosl.</u> Kr	46	120	500	38	987	155		
Ostettu	" "		688	524		64	992		
Hyvitetty	" Rfr		-			25	508		
Veloitettu	" "		-			1	725	180	
Myyty	<u>Norjan</u> Kr	9	342	660	16	925	612		
Ostettu	" "	5	647	140	4	770	407		
Hyvitetty	" Rfr	6	603	888	2	936	799		
Veloitettu	" "	129	909	192	158	828	541		
Myyty	<u>Hollannin</u> Fl	5	273	460	10	052	233		
Ostettu	" "	1	571	328	1	957	299		
Hyvitetty	" Rfr	278	060	436	228	712	047		
Veloitettu	" "	73	917	408	223	446	935		

Ylläolevat määrät osoittavat keskimäärin noususuuntaa ko. kahden vuoden aikana paitsi Suomen osalta.

Valuuttalaskelma, joka laaditaan päivittäin tehtäviä pörssikauppoja varten.

(kurssi) = 12.24
8.3.51.

Escudo
(termiinkauppoja ei ole)

Ostot

arvokkaalta

Jäännös
uik. Kirjeenvaiht.
Kurssi
Vierokas = Fr

53,739.48	S.C.	12.28	657.782
25,400.-	Lisboa	25411K	307.255
13,078.-	Fonseca	25471K	210.896
92,217.48			160.074
70,000 -			1,128.752
22,217.48			856.800
			271.952

Myyntit

arvokkaalle

Ransk. pankki
Portug. pankki
BPPB Fonseca = Fr

70 000 856.800

Myynti 22.217.48 = 271.952
pörssiin

(Kunni 8.3.51)

Yhteensä saldo 'Osto' 4145.47

349.95

Osto

Myynti

	ulk. kir- jeenvaiht.	viitteet					
5 096.24	Col. I	55061	= 1.783.429	687.667.99	Yht. saldo 349.95		240.642.192
1798.-	BBH	21301K	629.210	276.15	280.	Hst. City R. 5866N	94.888
1032.-	"	28338K	261.148	282.60	BBH	1056RD	98.895
334.57	"	C/Doc	117.682	(Aloitettu 688.224-)			
0	"	K		8000	Bque de Fr BBH		2.799.600
8260.81			2.891.869	- 8.260.81			243.630.575
				687.955.93			2.891.869
							240.744.706

Katers - 'Osto' 687.955.93 / 349.95 / 240,744.706

687.217.52 Tehn. saldo

Termini

687.217.52

Yht. saldo 'Osto' 738.41

seur. päivän avaus

Terminikauppoja jouduin osastolla tutkimaan vasta myöhemmin. Antaessaan pankille määräyksen myöntää terminikaupalla katteen on asiakkaan esitettävä lisenssinsä. Valuutasta ilmoittaa pankki asiakkaalle: "Sopimuksemme mukaisesti luovutamme Teille -- kurssiin -- erääntymispäivä -- lisenssi No --, mikä valuutta on käytettävissänne vaadittaessanne kokonaisuudessaan tai osittain, jolloin veloitamme tiliänne meillä." Worms hakee pörssistä välittäjän, joka järjestää tarpeellisen "lainattavan" valuuttamäärän avistamaksua vastaan, joltakin muulta pankilta. Worms suorittaa tälle maksun valuutalla termiinkurssiin, ja frangivasta-arvon Worms saa siltä takaustaan vastaan, kun taas määrättyinä päivinä erääntyvä valuutta kiinnitetään päivän kurssiin vastatakuuta esitettäessä silloin maksettavaa frangivasta-arvoa vastaan.

Minulle näytettiin erilaisia terminikauppoja - sellaisia, jotka oli selvitettävä asiakkaan määräyksestä ennen erääntymispäivää ja aiheuttivat laskelman tarkistuksen - sellaisia, joihin liittyi arbitraasi tai rembursi - sellaisia, jotka oli otettu hoidettavaksi, kun tiedettiin asiakkaalla olevan määräajan kuluessa erääntyvä ulkomainen saatava ja tahdottiin hänelle sekä omalle pankille järjestää korkean termiinimyyntikurssin edut - sellaisia, joissa sveitsiläiset pankit lainasivat dollareita frangitilitalletusta vastaan, jonka korko oli $4 \frac{1}{2}\%$ sekä sellaisia, joihin pankki ryhtyi etupäässä niistä johtuvan voiton takia niinkuin seuraavassa tapauksessa: Välittäjä Dagues, Bie & Cie oli järjestänyt 100 000 dollarin terminikaupan 36 000 puntaa vastaan ja Wormisilla oli ollut kuukauden kuluttua erääntyviä dollareita, jotka se siirsi Amerikassa Crédit Lyonnais'n tilille saaden

niistä fr 34 987 500 heti ja maksaen 35 000 000 kuukauden kuluttua, samalla kuin se osti punnat Crédit Lyonnais'ltä kurssiin 981 35 316 000 frangilla ja möi ne erääntymispäivänä kurssiin 982.85 takaisin 35 382 600 frangilla. Kun se hävisi dollareista 12 500 fr ja voitti punnista 66 600 fr, nettovoitto oli 54 100 fr.

Worms oli myös yksin hoitanut termiinkauppoja omalla vastuulla, jolloin tarkoitus oli antaa yksinomaan kurssitakuu. Vaikeuksia asian hoitamisessa tuottivat tällöinkin sopimuksen muutokset, milloin asiakas halusi selvityksen ennen erääntymisaikaa.

Jatkamatta tutkimieni termiinkauppojen selostusta esitän seuraavassa eräitä avista- ja termiinkurssien välisiä vaihteluja, joiden kohdalla negatiivinen etumerkki osoittaa diskonttoa:

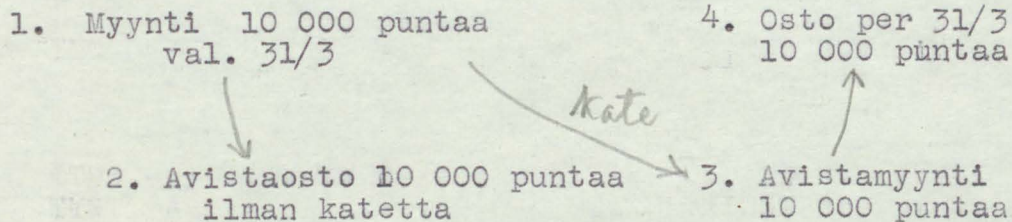
	<u>Dollari</u>		<u>Sv.frang</u>		<u>Punta</u>	
	ylin	alin	ylin	alin	ylin	alin
1.8.48-8.6.49	3.75	1.81	5.40	1.80	ei noteerattu	
punta- term.kauppojen alkaessa elok. 1950	3.-	1.75	3.-	1.50	-2.40	-0.30
jouluk. " 1950	0.75	0.125	2.25	0.75	3.54	2.70

Taulukosta selviää, että frangin arvo oli noussut suhteessa dollariin ja Sveitsin frangiin. Puntakurssit pysyivät kiinteinä vuoden 1950 lopussa revalvaatiohuhujen takia. Huhtikuussa olivat dollarin kurssi taas fr 0.95 kuukaudelta ja punnan 3 - 3.50 avistakurssin yläpuolella, ja heikkoja olivat Tanskan ja Norjan kruunut, joista kummastakin sai 0.35 kuukausidiskonton.

Valuuttapsastolla tutustuin myös vakuutus maksujen siirrossa sekä Wormsin laivaliikenteestä johtuvissa maksuissa noudatettuun menettelyyn. Osastolla olin suurimman osan siitä ajasta, jona olin pankissa, ja perehdyin jonkin verran esiintyviin töihin, joita myös sain itse suorittaa.

TERMIINIKAUPPOJEN KÄSITTELY

Asiakas pyytää ostamaan
valuuttatuontitav.maks.

TILITYS , Esim. Rkr.

TERMIINIMYYNTI ASIAKKAALLE		TERMIINIOSTO VÄLITTÄJÄLTÄ TAI ASIAKKAALTA
TILIN NIMI		TILIN NIMI
VALUUTTAMÄÄR.		
VELOITUS	Terminival., Rkr-tili	Myyjän terminival.tili, Rkr
HYVITYS	Ostajan tai välittäjän Rkr-terminival.tili	Terminivaluuttatili, Rkr
FRANGIMÄÄR.		
VELOITUS	Myyjän t.väl. fr.term.	terminivaluutan fr-tili
HYVITYS	terminival. fr-tili	terminival.- frangiostajan tili

Esim. Rkr. osto Crédit Lyonnais'ltä termiinikaupalla.

TERMIINIOSTO Cr.L'ltä
val. 2/4
Rkr. 30 000 à 66.85

KÄTEISOSTO ? :lta
val. 2/1

KÄTEISMYynti Cr.L'ille
val. 2/1
Rkr. 30 000 à 67.60

TERMIINIMYYNTI asiakkaalle
val. 2/4
Rkr 30 000 à 67.15

PÖRSSIMEKLARIEN LAPPUJA koko 81 x 121 m/m.

CABON & MOREAU:

"Myyty val. 2.1.51
Crédit L'ille Rkr 30000
Tukholma & Pariisi
à 67.55 = 2026900
takaus 67.60 2028000
M. Wormsilta"

"Ostettu val.2.4.51
Crédit.L'ltä
Rkr 30 000
Tukholma & Pariisi
à 66.85 = 2 005 500
M. Wormsille"

"MYTY Cr.L'ille - val. 2/1
10 000 punttaa à 982, takaus 982.10
suoritus Westminster, Pariisi 1/1-51"

"OSTETTU Cr.L'ltä val.31/3
10 000 punttaa à 981.75
maksu myöh.ohjeiden mukl.
Pariisi, päiv. allekirj!"

Luottamuksellinen.

UNION DE BANQUES SUISSES, Genève, on maksanut Wormsin tilille New Yorkissa, val. 11/12 dollaria 171,500:- enintään 6 kuukauden lainaksi. Dollarit on käytetty terminikauppaan 3 kuukaudeksi.

Valuuttaosaston laadittava "sisäiset" laput ilman vahvistusta Geneven UBS:lle:

- osto UBS, Genève val. 11/12.50 dollaria 171,500:-
 - myynti " " " 11/3.1951 " " "

Vasta-arvo frangeissa hyvitetään avistatilille UBS:lle, jolle lasketaan korkoa 4 1/2 %, joka on maksettava UBS:lle sen tiliotteiden mukaisesti dollareissa.

Kulujen ja provision tilityksestä annetaan eri ohjeet.

12/12. KÄTEISOSTO UBS:ltä 11/12

Veloitus: BB Harriman, New York terminikauppatili
 dollaria 171,500 x 349.80 - Fr 59,990.700 -
 Hyvitys: Valuutan myynti vapaassa pörssissä - marché libre
 Veloitus: Vapaan frangivaluutan tililtä
 Hyvitys: UBS:n dollaritili Fr

9/3. LUOVUTUS UBS:lle val. 12/3

dollaria 171,500 à 349.55- Fr 59 947 825 -
 BBHarrimanin kautta Bank of Manhattanille
 12/12 59 990 700
 Veloitus frangeissa UBS:n tililtä ./Fr 59 947 825 -
 "Valuuttaprovisio" 42 875 -
 " vapaa dollari-terminitili: UBS
 Hyvitys " " "
 Veloitus " frangi "
 Hyvitys " " " myyjä UBS
 Sähkötetään BBH:lle 171,500 Bk Manh/UBS tilille.

Meklari Jean Dorizon, 15 Rue du Helder, Paris IXe,
 antaa seuraavat laput:

Osakäyttö:

8/12:

1.
 "Myyty val. 11/2 CNEP
 doll. 121,500
 à 349.77 1/6
 - Fr 42 497 052
 takaus 349,80
 - Fr 42 500 700
 maksu French ABC
 BBH:n kautta"

2.
 "Ostettu val. 12/3 CNEP
 doll. 121,500
 à 350,025
 - Fr. 42 528 037"

CNEP =Comptoir National d'Escompte de Paris

CNEP antaa Wormsille seuraavanlaisen takauksen: BBH:lle FRENCH AMERICAN BANKING CORP:n kautta, New York, suorittamamme doll. 121,500, val. 12/3, jonka möimme 8/12 à 350,025, meklari DORIZON, vasta-arvo Fr 42 528 037 kuitataan saaduksi Banque de Francen siirrolla No. -- päiv. 12/3.

Loput, doll. 50,000 on Worms voinut käyttää muuhun tarkoitukseen. Kauppoja voidaan myös tehdä EFAC-tilien kokonaismäärällä eikä pankki ole velvollinen antamaan siitä tilitystä tilinhaltijoille.

TERMIINIMYYNTI - Osapidennys.

26/10.50 PROT pyytää ostamaan termiini-Rkr 161,095.-

28/10 Worms: "Luovutamme Rkr 161 095 à 67.95 eräant. 18/2
käytettävissä pyynnöstänne osaksi tai kokonaisuudessaan.
Palautettava vastaanoton tunnustus."

20/1 Osaperuutus.

Worms luovuttaa Rkr 14,201.49 à 67.95
" ostaa takaisin "2 " à 67.55 - "rétrocession"
" antaa ao. selvitystodistukset PROTille.

17/2 Jäännös Rkr 146,893:51 Stockholms Ensk. Bank
luovutetaan PROTille à 67.95
PROT pyytää pidentämään 14/4 asti
Worms ostaa takaisin määrän à 77.55 - Fr 9 922 656
odotustilille ulkomaisen
kirjeenvaidon välttämiseksi

Pidennys 14/4 asti kurssiin 67.40, koska Rkr:sta saa nyt
diskonton.

11/4 Worms ilmoittaa PROTille veloittavansa netto Fr 9 900 433.-
kuluja ja prov. 12 486 -
veroa 1 118 -

SELVITYS ENNEN MÄÄRÄAIKAA

6/2 Myyty PROGILille 2250 puntaa à 990, val. 5/5

9/4 käyttö, jolloin asiakkaalle hyvitetty 1.20.
Hän sai kärsiä pienen tappion sopimuksen muutoksesta, sillä
koko hyvitetävä kurssiero olisi ollut 3,00 - ransk. écart.

kurssi 990 ./.	1.20 = 988.80	sovittu à 990
luovutettu 2250 puntaa	= 2.224.800:-	= 2 227 500
val 6/4		ostettu takaisin
kulut ja provisio	2 831 -	val. 5/5
vero 9 %	45 -	
	<hr/>	
	2 227 676:-	

Hoidettu Westminster Bankin kanssa ilman minkään muun ransk.
pankin apua.

SAKSAN MARKOISSA oli meklari Cl.Cleret 3/1 hoitanut
Wormsin-Crédit Lyonnais'n puolesta DM 11 000 kaupan, val. 5/4
5/1 à 83.40 Fr 917,400 Rheinische-Westfäl. Bank
eräntyen 5/4 à 83,00 " 913,000

Wormsin pankin kassassa ja toimistossa lienevät useimmat suomalaiset matkustajat vaihtaneet Suomen markkansa frangeiksi. Ollessani siellä huhtikuun alussa jouduin heti välittömästi tekemisiin matkustavan yleisön, etenkin suomalaisten kanssa. Yleisöä palvelee kaksi virkamiestä, joiden molemmin puolin on lasiseinäiset kassat, viimeainitut kummatkin yhden miehen hoitamit, ja joilla on edessään korkea tiski. Tämän tiskin levyn alle ulottuu sisäpuolelta työpöytä siihen kuuluvine lamppuineen, lomake- ja leimasinlokeroineen ym. välineineen, jotka siis ovat piilossa yleisöltä. Valaistus on epäsuora, kassaosaston toimiston erottaa yleisön puoleisesta hallista matala lasiseinä. Paneeli ja kalusto on vaaleata tammea.

Kassassa leimataan shekit joko käteisellä maksettaviksi: *caisse espèces*, tai maksusiirrolla: *caisse virements*. Ranskalaisessa shekissä tulee sakon uhalla olla ^{tilin} haltijan nimi ja tilin numero. Shekki saa olla 3 vuotta vanha. Pankin ehdot ja tariffit eivät esiinny painettuina.

Muiden pankkien shekkejä lunastetaan vain tilinhaltiljoilta, mutta myös E. Hoskier & Cie'n shekit otetaan mukaan clearingiin, koska sanottu pankki ei ollut itse mukana clearinglaitoksessa. Esittämäni Société Généralen shekkiä ei voitu maksaa ilman muuta, koska minulla ei ollut tiliä pankissa, mutta sitä vastaan annettiin minulle asetettu Wormsin shekki, jolla sain maksun heti. Pyydetessä annetaan muidenkin pankkien shekkejä: Crédit Lyonnais'n, BNCI'n ja Société Généralen. Shekkiin voidaan v:sta 1941 alkaen merkitä, että ~~ka~~te on varattu: *chèque certifié*. - Shekkejä leimataan ja kuitataan eräissä tapauksissa etusivulle, minkä myös Englannin laki sallii, niinkuin Pitmanin opiston kauppaopin ja -lainsäädännön luennoilla mainittiin.

Banque de France maksaa Wormsille shekkitilin kor-
koa, ja katetta täytyy aina olla siellä. Muutamien raha-
laitosten, Caisse de Dépôts et de Consignation, Caisse
Centrale de Réescompte, Crédit Hôtelier ym. vekselit lähe-
tetään Banque de Franceen. Diskonttauspäiviä olivat kuu-
kauden 10, 15, 20 ja viimeinen päivä. Esim. aikana
20 - 31.3.51 oli n. 1 mrd frangin edestä rediskontattavia
vekseleitä, joista 6,7 miljoonaa ei ollut hyväksytty
Banque de Francessa..

Pankkiclearingissä oli 6.4.51 veloitusta
1 109 792 275 ja hyvitystä 945 302 728 fr, joten Banque
de Francen siirrolla saatiin erotus 163 489 547 fr.

Päiväkirja osoitti 2.4.51:

Debet		Kredit	
Siirto, sisältäen		Siirto	831 568 010
toispaikk.hyvit.	698 268 769	Käteisnostoja	10 000 000
Bque de Francesta	263 430	Clearingsaldo	250 510 859
Tiliviennit	54 056 813 682	Tiliviennit	54 182 233 809

Tähän oli lisättävä samana päivänä: debet erääntyneitä
vekseleitä 7 328 190, valuuttaostastolta 1,4 milj ja
kredit rediskontattaviksi lähetettyjä mutta palautettuja
vekseleitä 6,9 milj. Tilisaldo Banque de Francessa oli
81 031 228 fr.

Ylläolevat numerot antanevat jonkinlaisen käsityksen
Worms & Cie'stä. x)

Oltuani välillä Banque de Francessa ja jälleen va-
luuttaosastolla sain tilaisuuden tutustua Wormsin remburssi-
osastoon toukokuun alussa. Osastolla oli toisessa kerrok-
sessa parikymmentä metriä pitkä ja n. 6 m leveä työhuone,
jossa työskenteli n. 20 henkilöä. Jouduin näkemään lukuisia
remburssitilityksiä ja kirjeenvaihtoa, varsinkin Suomesta
tulleiden ohjeiden käsittelyä, niiden lopullisessa oikeassa

ranskankielisessä asussa jne. Samoin tarkastin kulujen ym.
x) Se ei ole "talletuspankki" vaan banque d'affaires, siv. 71.

REMBURSSIEN KÄSITTELY

VIENTI

1. Barclays Bank Ltd, Lontoo, pyytää Wormsia avaamaan remburssin ja remburssioimaan itseään Barclays Bankin Pariisin konttorista, joka osaltaan vahvistaa järjestyksen eri kirjeellä Wormsille. Asiapaperit luovutetaan Banque de Francen maksuosoitusta ja vientivaluutan perimistä osoittavaa todistusta vastaan.

2. Esimerkki sananmuodon oikaisemisesta:

Vaaditut asiapap. ym. ehdot olivat

Suomen Pankin ohjeiden:	Wormsin
m u k a a n :	
+ facture	:- facture commerciale en duplicata
- jeu complet de connaissements à bord non clausés, à ordre, et endossés en blanc	- connaissements, jeu complet, nets, sans réserves, créés à ordre et endossés en blanc, certifiant que les marchandises ont été chargées à bord ou accompagnés d'un certificat de chargement
Fob Anvers destination port sud-finlandais les expéditions partielles ne sont pas admises	: expédiées en une seule fois, à destination d'un port sud-finlandais, F.O.B. Anvers
police assurance ou certificat	: police ou certificat d'assurance

3. Kirjeenvaihto.

1. Suomen Pankin lomake 112: remburssiavauspyyntö
2. Wormsin "Ticket de crédit" benefisientille: Comptoir Français d'Exportation de Glaces, Paris
3. Wormsin vastaanotontunnustus Suomen Pankille
4. Suomen Pankin muutossähke: "cif. Helsinki"
5. Worms vahvistaa muutoksen Suomen Pankille veloittaen provisiota 150 fr ja veroa 14.-
6. Comptoir Fs d'Exp. kirjoittaa W:lle oheistaen laskun ym. paperit ja ilmoittaa vientivaluuttasitoumuksen No:n ja domisiliointipankin Crédit L. sekä pyytää EFAC-tilille 10% ja loput tililleen Crédit L:ssä sekä valuutanperimistodistuksen.
7. Selvitys: laskun määrä Fr. 331,612, provisio Fr. 331:-, kirjeenvaihto 113, vero 43:-, eli yhteensä Fr. 332,136:-.
8. Kirje Suomen Pankille, että maksu suoritettu
9. " Comptoir Fs. d'Exp. de Glaces: "Maksamme Crédit Lyonnais'ille Fr. 300,765 tilillemme No .. sekä EFAC-tilillemme " 30,847 kulumme " 50

Fr. 331,612:-

Oheistamme valuutanperimistodistuksen. Maksettu varauksella, koska painot eroavat remburssiehdosta."

10. Suomen Pankki vahvistaa sähkeitse.
 11. Worms kirjoittaa Crédit Lyonnais'lle: Hyvittääkää
 Comptoir Fs. d'Exp:n tilille No. Fr 300,715.-
 jonka maksamme pankkiclearin-
 gitse Teille
 12. samoin EFAC-tilille " 30,847.-
 täytetään tilikortti ja kannet.

4. Vienti Brasiliaan, tanskalainen välittäjä:

Crédit Lyonnais kirjoittaa Wormsille 19/12: "Østasiat-
 tiske Kompagnien, Kööpenhamina, määräyksestä avaamme
 PROGILin, Lyon, hyväksi peruuttamattoman remburssin
 fr. 3,395,000 laskua fob. Bordeaux ja vastaanottoto-
 distusta vastaan, tavara kaustiksoodaa, toimitus
 Recifeen. Koska kate saapuu vasta perimisen jälkeen
 Brasiliasta, voimme lähettää valuutanperimistodistuksen
 benefisientille ja tämä voi käyttää EFAC-etua vasta kate-
 teen saavuttua eikä remburssin käytön yhteydessä."

Worms ilmoittaa tästä asiakkaalleen PROGILille; "Crédit
 Lyonnais kirjoittaa meille, että, vaikka remburssi on
 avattu sen Kööpenhaminan kirjeenvaihtajan määräyksestä,
 tapahtuu laskunne maksu brasilialaista tiliä veloittaen."

5. Lissabonin Fonsecas-pankki kirjoittaa
 20/2 pyytään avaamaan remburssin. Kulut vostro-tilitä.
 23/2 Wormsin remburssinavaus
 28/2 Fonsecas tunnustaa W:lle avauksen vastaanoton ja
 hyvittää Wormsille provisiota Esc. 14.95
 2/4 Selvitys, provisio-, valuutanperimistodistus-,
 postikulut ja verot: yht. Esc. 13,732.35
 9/4 Fonsecas hyvittää : " " "

Worms ostaa valuutan, Esc. 13,700, tavaran myyjältä
 maksaen vasta-arvon domisiliointipankin kautta ja myy
 valuutan pörssissä, siirtäen sen ostajan, Crédit Lyon-
 nais'n Banco Lisboa & Açoresissa olevalle tilille
 maksumääräyksellään Fonsecas-panille. Valuuttapro-
 visio on 2 o/oo.

Remburssin käyttämätön jäännös luovutetaan ilman kir-
 jeenvaihtoa.

Escudon kurssi oli 23/1 12,235, 14/2 12,245 ja 16/4
 12,2375.

TUONTIREMBURSSEJA:

1. Worms on eräiden muiden pankkien kanssa sopinut eräiden kiintiönmuukaisten tuontitoimitusten käsitte-lystä, ja sen osuus on niissä 29%.

Voipaperia toimitetaan Papiers Martin Frères'lle. Yleinen ehto: maksu 60 päivää siitä, kun asiapap. esitetään Wormsin Ruotsin kirjeenvaihtajalle.

Worms kirjoittaa Sv.Handelsbankenille: "Sopimustemme mukaisesti pyydämme Teitä huolehtimaan asetteiden maksamisesta ja veloittamaan meitä kuluillanne. Sitoudumme lähettämään katteen eräpäiväksi."

Worms kirjoittaa Papiers Martin Frères'lle: " Koska tälle remburssiavaukselle ei ole tehty termiinisiopimusta, kieltäydymme kaikesta vastuusta, jos frangi-arvo alenisi suhteessa Ruotsin kruunuun. Sovellettava kurssi on näin ollen sen päivän kurssi, jolloin jou- dumme avistaostolla hankkimaan kirjeenvaihtajallemme hänen suorittamistaan maksuista siirrettävän valuutan."

Wormsin kulujen laskelma:

Fr.4372.-	Tukholman kirjeenvaihtajan kulut	
	Rkr 7,744.18 asetteesta, korkoa 5% 60 päivää eli Rkr 64.54 à 67.75	
" 190.-	kirjeenvaihtajan postikulut	
" 656.-	provisioma asiapap.hyväksymisestä 1/8 %	
" 451.-	vero 9%	
" 110.-	kulut ja kirjeenvaihto	
" 1410.-	kirjeenvaihtajan remb.avaus- ja muutos- kulut	
<u>Fr 7202.-</u>		

2. Göteborgs Bank ilmoit- ti veloittavansa remb.	Wormsin remb.osastolla oli viereen laskettu lyijykynäl- lä
kulut	Rkr 10.- 11.-
vahvistusprov.	" 5.30 5.30
postikulut	" 3.- 2.65 1/2 ?
	Rkr 18.30 <u>3.30</u>
	22:25

Ranskalaiselta asiakkaalta veloitettiin

Fr. 1,507.- s.o. Rkr. 22.25 à 67:75

"kirjeenvaihtajan kuluina".

3. Worms - Creditanstalt Bankverein, Wien, remburssi
Fr. 369,000, lankkuja, maksu frangitilille BNCI:ssä:

Fr. 422,812	lopullinen määrä
" 2,598	itävaltalaisen pankin kulut sen oman ilmoi- tuksen mukaan.
	Lyijykynällä taas merkitty: 2598
	<u>254</u> 10% ?
	2912 ?

Kulujen tilitys ransk. asiakkaalle:

Fr. 529.-	provisio asiapap. hyväksymisestä 1/8 %
" 50.-	todistuksista valuuttakonttorille
" 52.-	vero 9% provisiosta
" 110.-	postikulut
" 2914.-	"kirjeenvaihtajamme kulut" ?
<u>Fr.3654.-</u>	

4. EFAC-tililtä 231,000 dollarin kate New Yorkissa puuhioketoimitukselle. Worms kirjoitti Swiss Bank Corporationille, New York, pyytäen veloittamaan tilillään maksujen ja kulujen määrällä. "Vahvistusprovisiota ei ole kannettava, kun peruuttamattoman remburssin kate on tarkoitukseen varattu tililtä."

amerikkalainen
Osoittaakseen hyvää tahtoaan palautti pankki puolet velkomastaan provisiosta. Worms oli ilmoittanut varanneensa tarvittavan katemäärän tilillään Amerikassa ja pyysi maksamaan käyttötililtään eriköiselle sulkutilille remb.määrän 231,000 dollaria.

Tähän remburssiin kuului 43 liitettä.

5. Tuonti Espanjasta:

Société d'Achat et de Report de Produits Industriels et Agricoles - SARPIA, Pariisissa, pyytää avaamaan Fr. 500,000 remburssin veriappelsiilleille, välittäjäpankki Banco de Bilbao, asiapap. 1. laskut, 2. rahtikirjan kaksoiskappale, 3. "fytosanitäärinen" eli kasviterveydellinen todistus ja 4. myyjän ja ostajan yhteisesti laatima pöytäkirja, certificat d'agrégation, jossa todetaan laatu ja määrä oikeaksi.

Wormsin provisio oli 3/8 %.

6. Marshallvarojen käyttö:

Konossementtijäljennös lähetettävä osoitteella:
ECA Mission, American Embassy, Paris.

Asiapap. Sarja I: lasku ja konossementti
" II: eli ECA Documents:

- 1/ Lasku, jossa mainitaan tavaran paljous, nimitys, tukkuhinta, toimitusehdot ja johon myyjä on merkinnyt: "Paid",
- 2/ myyjän todistus ECA-lomakkeella 280 tavaran hinnasta, rahti mukaanluettuna,
- 3/ konossementtijäljennös.

Esim. SKF, Compagnie d'Applications Mécaniques saa käyttää marshallvaroja Crédit Nationalin osoituksella Ranskan hallituksen nimissä olevan ECA-ennakkotilin velaksi, Amerikassa Manufacturers Trust Co, benefisientti Moore Products Co.

7. Hinnanmuutosvarauksia.

SATCO, välittäjä, joka mm. hoitaa matkatavaran kuljetusta Suomeen, käsittelee Wormsin kanssa remb., benefisientti Ferd. CHEVASSUS, Paris, asiapap.: lasku, provisiolaskelma 3%, Wormsin sitoumus, että tavarat luovutetaan SATCOLle niiden saavuttua. Maksu muutetaan:
1/ Jos hinta laskee, voidaan tavaramäärää lisätä,
2/ Jos hinta nousee, jää remb.määrä ennalleen ja tavaramäärää on supistettava valuuttakonttorin luvalla.

SATCO'n ohjeiden mukaan amerikkalaisen myyjän ja pankin nimeä ei saanut mainita, koska ranskalainen ostaja ei saanut tietää sitä eikä oikeata hintaa ym. Näin ollen oli asiaa hoidettava kahtena remburssina.

maksujen laskemista. Havaintoihini ei liene syytä syventyä, koska Suomen Pankin remburssiosastolta oli samaan aikaan Ranskassa stipendiaatti, joka on laatinut matkakertomuksen.

Ennen Ranskasta lähtöäni olin vielä Wormsin pankin luotto-osastolla. Tällä osastolla työskenteli 12 henkilöä.

Ennakkoluvan saanti rediskonttaukselle edellytti, paitsi täyttää selvitystä halutun luoton tarkoituksesta, myös tietoja anojan taloudellisesta asemasta, tuotteiden valmistusajasta, hankkijoiden jo saamista luotoista ja maksutavoista sekä varastoista, liikevaihosta, omista varoista, omaisuudesta jne.

Korkoa veloitettiin pankissa yleisen tariffin mukaan shekkitilin velkasaldosta $5 \frac{1}{2} \%$ sekä kuukauden suurimmasta saldosta provisiota lisäksi $\frac{1}{20} \%$, enintään $\frac{2}{3}$ velkakorosta. Ennakoista ilman valtion takausta oli korko 6% , maatalousministeriötä edustaville liikkeille myönnettyistä lainoista 5% , valtion takaamista $4 \frac{1}{2} \%$. Tähän minimiin lisättiin toispaikkaisista vekseleistä $\frac{1}{2} \%$, yli 90 päivän vekseleistä ja ulkomailla maksettavista, joissa oli yksi nimi, 1% , samoin rediskontattavista, joissa on kaksi nimeä. Ensimmäisestä uusimisesta oli korko $\frac{1}{2} \%$ ja toisesta 1% alkuperäistä korkeampi. Warrantteista oli lisäys $\frac{1}{32} \%$ vuosineljännekseltä ynnä vahvistusprovisio $0,05 \%$ ja endossoprovisio $0,6 \%$ vuodessa. Valtion laitosten vekselien diskonttaamisesta maksettiin erääntymisajan ollessa 3 kk. $2 \frac{1}{2} \%$ ja 19 - 24 kk. $3 \frac{1}{3} \%$; Crédit Nationalin^{x)} tunnusteista: 3 kk. $2 \frac{1}{2} \%$, 6 kk. $2 \frac{5}{8} \%$, 1 vuosi $2 \frac{3}{4} \%$ ja Caisse Nationale des Marchés de l'État'n - CNME^{x)} antaessa näille tunnusteille varauksettoman takauksensa yleinen vahvistettu korko korotettuna $\frac{1}{2} \%$:lla. Keskipitkästä luotosta oli viimeainittu korotettu $1,5 \%$:lla ja Crédit Nationalin tai Caisse des Dépôts et de Consignationin takauksista 1% :lla. Perimisprovisio oli $0,75 \text{ o}/\text{oo}$, tavaravekseleistä $1 \text{ o}/\text{oo}$, tunnustamisesta ja takauksesta oli provisiio

^{x)} siv. 54.

1/5 % kuukaudessa, 2,4 % vuodessa, Banque de Francen hyväksymisentsaaneista 1/6 % kuukaudessa, 2% vuodessa, vientivekseleistä 1/8 % kuukaudessa, 1,5 % vuodessa. Crédit Nationalin ja Marshallsuunnitelman luotoista oli vakuusprovisio 1/10 % kuukaudessa ja, milloin vakuus koskee ainoastaan korvausta, sakkoa tai määrättyä korkoa, 0,5 % kuukaudessa. Luoton avausvahvistusprovisio oli 1/4 % vuosineljänneksittäin ja käyttöprovisio \pm - 1,9% vuodessa tunnusteen tai takuun laadusta riippuen. Lisäksi tulivat kulut, toispaikkaisien vekselien koron korotukset ja valtion vero 9 % pankin veloittamista koroista ym. tuloista. Leimavero oli domisilioimattomista vekseleistä 2,4 o/oo, domisilioiduista 3 fr, ulkomailla maksettavista 0.60 2000:lta !

Pitkäaikaista luottoa ei esiintynyt. Keskipitkästä luotosta, jota oli myönnetty esim. Creuzot'n rautatehtaalle, oli endossoprovisio 0.3 %, käsittely 10 fr, varsinainen korko 4 1/2 %, 9 % valtionveroa agiosta, postitus 150 fr, jolloin Crédit Nationalin rediskonttokorko oli 3 1/2 %.

Sittemmin, marraskuun 8 p:nä 1951 on Banque de France korottanut diskonttokoron 4 %:ksi.

Edelläolevat tariffit sisältyvät Pariisin pankkien väliseen sopimukseen. Mainittakoon samalla sovittu ottolainakorko: Avistatileillä 1/4, 3/8 ja 1/2 riippuen siitä, oli ko. laitos suurosakeyhtiö tai pienempi osakeyhtiö tai kommandiittiyhtiö, jolloin ensimmäiseen ryhmään luettiin myös Pariisin ulkomaiset pankit ja viimeiseen yksityiset yhtiöt ja henkilöt. Aikatalletuskorkokanta vaihteli ja oli sovittu ylin korko 1 - 2 kuukauden talletuksista 1% nousten asteettain 6 - 12 kk:n ajalta 2 3/4 %:iin.

V. 1940 annetun, sittemmin muutetun lain mukaan suoritetaan määrätyn erän ylittävät valtion työ- ja hankintamaksut yhden vuoden Crédit Nationalin tunnustamalla vekseleil-

lä. Pankit ovat usein myöntäneet luottoja sellaisissa tapauksissa, jolloin ne saavat suoritettuja töitä vastaville, määräämälleen sirrettäville asiakkaan aseteille Crédit Nationalin hyväksymisen ja diskonttaavat ne. Asetteet voivat pankit tarpeen vaatiessa rediskontata Banque de Francessa, joka kuitenkin vaatii, että niissä Crédit Nationalin nimen lisäksi on kaksi muuta pankkia allekirjoittajana. Erääntyessä maksettavien asetteiden kate varataan erikoiselle katetilille.

Crédit National, pankkien ja teollisuusyhtymien v. 1919 perustama yhtiö, on valtion valvonnassa ja saa valtiolta suurimman osan varoistaan, niin myös ennakolta katteen takaamilleen valtion maksusitoumuksille, mutta se myöntää lisäksi omintakeisesti 2 - 20 vuoden lainoja.

Toinen rahalaitos, jonka toimintaan jouduin erikoisesti tutustumaan Wormsin pankin luotto-osastolla, oli valtiohankintojen rahoitusta välittävä Caisse Nationale des Marchés de l'État - CNME, perustettu v. 1936, joka kuitenkin ei itse myönnä luottoa vaan antaa nimensä kolmanneksi rediskontattaville sitoumuksille, joita hankkijat saattavat ja ennakoja vastaan antavat pankeille. Tarkoituksena on luottoasioiden hoidon siirtäminen julkiselta sektorilta pankeille. CNME:n takaus voi joko pelkästään tuottaa sitoumuksille Banque de Francen vaatiman rediskonttauskelpoisuuden turvaamatta pankkia tappiolta - *aval conditionnel* - tai milloin luotto myönnetään maalle tärkeään tarkoitukseen, siirtää ensikäden pankkivastuun CNME'lle, joka hyväksyy asetteet tai antaa velkasitoumuksille varauksettoman takauksensa - *aval inconditionnel*. Viimemainitut muodostavat valtaosan CNME'n sitoumuksista - 95 mrd fr näiden kokonaismäärän ollessa 172 mrd fr v. 1949. - Tärkeiden tuotteiden valmis-

tuksen alkuunpanoa varten voi CNME antaa suosituksensa -
lettre d'agrément, jonka perusteella teollisuudenharjoittaja
voi asettaa valmisteella olevat tuotteet luoton vakuudeksi
ja on oikeutettu luoton saantiin. V. 1945 tämä suositusme-
nettely ulotettiin tuonnin ja varastoinnin alalle. - Vekse-
lin hyväksyy CNME vain, kun luoton saaja on täyttänyt
valtion laitoksen kulloinkin asettamat ehdot, ja tuote
tulee tällöin CNME'n vakuudeksi. Myös tunnusteluottoja avaa
CNME.

CNME'n puheenjohtajana toimii Crédit Nationalin pää-
johtaja ja hänen avustajinaan toimivat eri ministeriöiden,
Crédit Foncier'n, Banque de Francen ja Caisse des Dépôts et
de Consignationin edustajat. CNME'n varoina ovat valtion myön-
tämät ennakot, ja sen menoihin käytetään provisiotuloja. Nämä
ovat 0,9 % varauksellisesta ja 1,8 % vuodessa varauksettomas-
ta takauksesta ja 1,2 tai 1,5 % tunnustamisesta.

Seuraavasta taulukosta selviää, missä laajuudessa eräs
12 pankin yhtymä, Comptoir Central de Matériel d'Entreprise -
CCME - on 31.12.1950 taannut varoja voimalaitosrakennuksia ym.
teollisuuden tarkoituksia varten, ja samalla nämä luvut osoit-
tavat suurimpien ranskalaisten liikepankkien nykyisiä keski-
näisiä suuruussuhteita tai ainakin niiden tässä yhteydessä osoit-
tamaa suhteellista vastuuntuntoa.

Varauksettomia CCME:n takauksia

Käytöt	miljoonia fr			Osuus o/oo v.1951	
	Pankit	Voimalaitokset	Muut		Yhteensä
Crédit Lyonnais	2 779		1 684	4 463	240
Société Générale	1 755		1 379	3 134	168
B.N.C.I. Pariisi	1 527		1 600	3 127	167
" maaseutu	810		800	1 610	86
Crédit Industriel et Commercial	121		702	823	44
Comptoir National d'Escompte de Paris	675		505	1 180	63
Worms & Cie	620		519	1 139	61
Crédit du Nord	476		377	853	46
Crédit Commercial de France	530		386	816	44
Bque de Paris et des Pays-Bas	557		235	792	42
Union Européenne Ind.& Fin.	30		312	342	18
Bque de l'Union Paris.	172		113	285	15
Union des Mines	30		91	121	6
Yhtyneet pankit	10 082		8 603	18 685	
Muut pankit	576		991	1 577	
Yhtymän ulkopuolella:		banques populaires	434		
		Algeria ja Tunisia	644		
		varaukselliset tak.	614		

21 954 miljoonaa fr .

Voimalaitokset: 31/12 1950	käytöt	jälellä
	1000 frangeissa	
Grand Barrages de Rhône	3 061 290	1 832 342
Electricité de France	3 000 000	3 000 000
Énergie Électricité/ Maroc	899 960	866 648
ENC	750 000	220 050
EITP	549 990	374 840
jne.		

Worms & Cie'stä mainittakoon vielä, että seurasin esitel-

mäkurssia, joka pidettiin henkilökunnalle sen ruokalassa Rue Caumartinin varrella. Esitelmät pidettiin iltaisin kerran viikossa pankkiajan päätyttyä, mutta ne piti keskeyttää liikennelakon takia. Esitelmänpitäjiä olivat pankin eri osastojen esimiehet, jotka kertoivat osastonsa toiminnasta. Siten saivat kuuntelemaan saapuneet lukuisat pankin virkamiehet ja -naiset kuulla valuuttakaupoista, säännöstelystä, rahanvaihdosta eri aikoina jne. Osanotto oli aivan vapaaehtoista ja harrastusta näkyi olevan huomattavasti siitäkkin huolimatta, että kuuntelijat pääsivät kotiin vasta paljon myöhemmin esitelmäiltoina pitkän työpäivänsä jälkeen. - Päivisin tarjottiin sanotussa ruokailupaikassa lounasta pankin ja eräiden sen kanssa läheisessä yhteistoiminnassa olevien liikkeiden henkilökunnalle varsin kohtuullisella hinnalla: 65 fr. aterialta.

Pankkien clearinglaitos.

Wormsin pankin edustajan kanssa sain tilaisuuden tutustua Pariisin pankkien clearinglaitokseen, Chambre de Compensation, jonka osoite on Rue des Italiens 2, pieni käyrä sivukatu, joka Crédit Lyonnais'n pääkonttorin vastapäisestä kadunkulmasta johtaa vähän matkaa Boulevard Hausmannille päin. Laitos on siis aivan kaupungin pankkikeskuksessa ja suurimman osakkaan, Crédit Lyonnais'n lähellä. Jouduin sittemmin käymään saman pienen kadun varrella sijaitsevassa Banque Nationale pour le Commerce et l'Industrie'n taloustieteellisessä tutkimuslaitoksessa. Clearinglaitokseen pankkien edustajat menivät sisään hyvin yksinkertaisen näköisestä, huonossa kunnossa olevasta porraskäytävästä kolmanteen kerrokseen. Joka tuli liian aikaisin, sai odottaa suljetun oven edessä porraskäytävässä tai parvekkeella, jonka kautta laitokseen kuljettiin. Talossa oli kyllä pääporraskäytäväkin, mutta siitä kulki ainoastaan laitoksen

Clearinglaitokassa jaettavat shekit ym.

Modèle N° 8 bis

Séance du 19

CHAMBRE DE COMPENSATION
DES BANQUIERS DE PARIS

8

FEUILLE DU DISTRIBUTEUR

du N°

WORMS & CIE

Imp. C. J. - 5903

Nos	N O M S	DÉBIT		CRÉDIT		Nos	VISAS	AGENCES
		Effets déposés — Avals		Versements à effectuer				
1	Banque de France					1		
2	Centre de Chèques Postaux de Paris					2		
3	Crédit de l'Ouest					3		
4	Banque des Pays de l'Europe Centrale					4		
5	Banque Jordaan, s. A.					5		
6	B ^{que} Nation ^{le} pour le Commerce et l'Industrie					6		
7	Banque de Paris et des Pays-Bas					7		
8	Worms et Cie					8		
9	Banque de l'Union Parisienne					9		
10	Banque Française du Com ^{ce} Extérieur					10		
11	Comptoir National d'Escompte					11		
12	Barclays Bank (France) Ltd					12		
13	Crédit Commercial de France					13		
14	Crédit Foncier d'Algérie et de Tunisie					14		
15	Crédit Foncier de France					15		
16	Banque Parisienne de Crédit					16		
17	Crédit Industriel et Commercial					17		
18	Crédit Lyonnais					18		
19	Crédit du Nord					19		
20	The Chase Bank					20		
21	Pommier, Pavie et Cie					21		
22	Lehideux et Cie					22		
23	Lloyds and National Pr ^{al} Foreign Bank Ltd					23		
24	Westminster Foreign Bank Ltd					24		
25	Guiard, Reber et Cie					25		
26	Banque de l'Indochine					26		
27	Société Générale					27		
28	Société Marseillaise					28		
29	Guaranty Trust Cy					29		
30	L'Union Européenne Ind ^{lle} et Financière					30		
	<i>A reporter</i>							

SÉANCE DE RÈGLEMENT

FICHE POUR L'INSPECTEUR
DU N° 8 WORMS & Cie

*Pauhin edustajan
Loppu laskelma.*

Récapitulation de la Feuille du Receveur

	DÉBIT	CRÉDIT	
Total.....			
N° 8 Solde Débiteur			N° 8 Solde Crédeur